

Een schoone historie van den edele Jan van Parys, koning van Frankrijk, die door zijn groote vroomigheid, geschiktheid en subtielheid verkreeg en trouwde de dochter des konings van Spanjen, dewelke ondertrouwd was met de koning van Engeland : zeer plaizant om te leezen.

<https://hdl.handle.net/1874/360675>

tzet.
PL. A
0

B. M.

Kst. VI, A. 10.

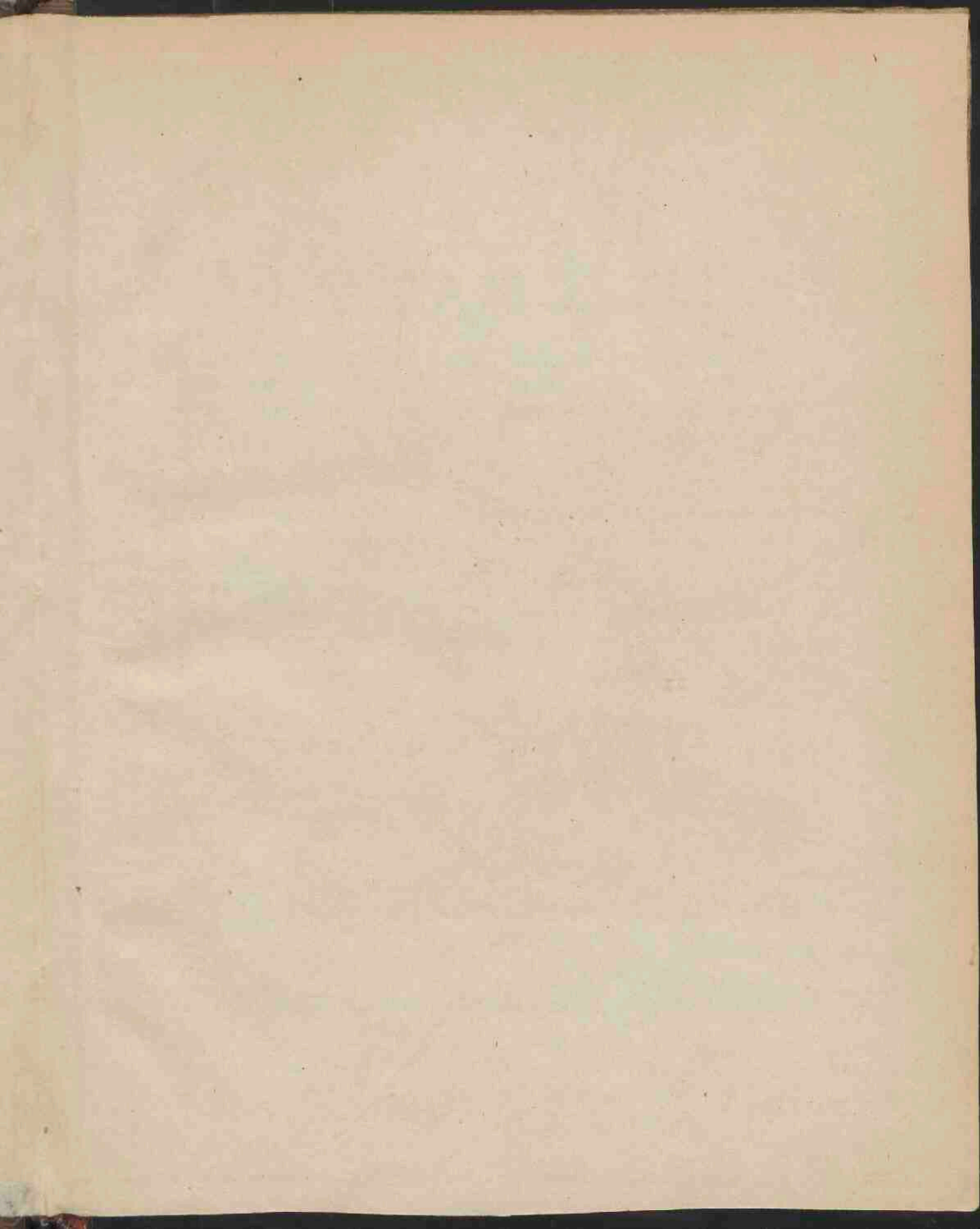
De tyd en heeft noyt weghgenomen

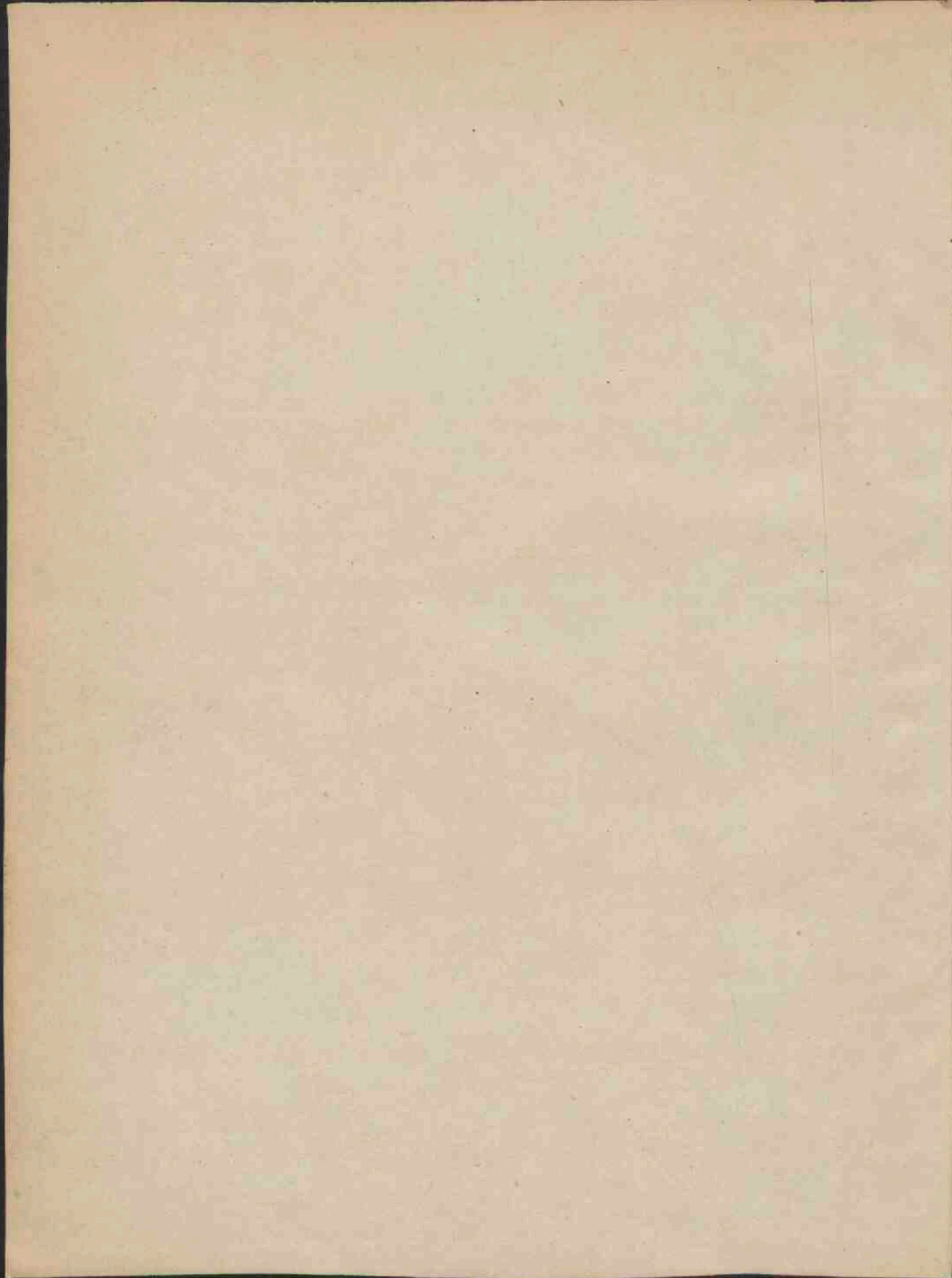
So blinkt hun deugt voor iedereen.

Den naam en 't overschot der vromen

Want nadat zy zijn overleên

Een Schoone Historie

Van de Edele

JAN VAN PARYS,

Koning van Frankrijk: die/ door zijn groote Droomigheid/ Geschiktheid en Subtielheid/ bekeereg en Trouwde de Doch-
ter des Konings van Spanjen/ dewelke ondertrouwde
was met de Koning van Engeland/ zeer plaizant
om te leezen.

Te AMSTELDAM;

By S. en W. KOENE, Boekdruckers, Boek- en Papierverkoopters,
op de Linde-gragt, 1789.

PROLOGE.

Te cere van God / onze Schepper en Verlosser der
tranche menschelijke naturen / mogen wy doen
en zeggen in deeze vergankelijke Wereld / iets dat
hem behaeglijk en aengenaem zy / en profytelyk
hoor onze arme zielen / door middel zoner heilige ont-
fermhertigheid. Maer om dat onze arme hoosheid
terstond hernoed en bekommerd is te leezen of te
hooren / dingen die onze zaligheid aengaan / ende de
vertooningen van onze zonden / en dat zy wel haest en lichtelyk hun neigd
tot gebreken en zonden / en dat 'er groot kwaet hedendaegs geschied / om
dies wille dat iegelyk lichtelyk verstand heeft in ongestichte redenen / waer-
mit groot kwaed komt / en om te schoutwen ledigheid / (die de Zuster is
Der zonde /) zoo heb ik hier wille in geschryft stellen / een geneuchlyke
Historie / en daerom is het zaekte dat 'er iets is dat niet is zoo dat be-
hoord / dat men 't my vergeeven / want ik heb ze gemaakt zoo na en
gelyk der waerheid als het mij mogelyk is geweest / om te vergaderen
de oude Geschiedenissen / en die te toonen en te doen blyken de Lezers die
den arbeid zullen doen om die te leezen.

DE W. S. T. E. D. A. M.

By de W. K. O. B. A. S. Boekverkoopers, Hoof- en Papierverkoopers
Op de Lange Gade, 1733

Hoe de Koning van Spanjen de Koning van Frankryk om onderstant
bad, en hoe de voorz. Koning van Frankryk hem
beloofde te helpen.

Het eerste Capittel.

Der was voormaels in Frankryk een Koning / zeer wijs ende vroom / dewelke hadde eenen schoone Zoon van den sunderdom van dyle jaeren / geheten Jan ende hy en had 'er geen meer by de Koninginne zyn Huysvrouwe / die een notabel en wijze Vrouwe was. So liet zynken booz de boeten des Konings van Frankryk / ende terfcond nescde hem de Koning van Spanjen / dewelke met zeer groot geween ende verzuchtingen hem hield op dat pag de Koning te Parijs / de Edele Koning van Frankryk / om schap zyns Rijks in groote genugte en solaes: hem te doen opstaen / want van stonden want doen en was 'er geen tydinge van oorlog in Frankryk; waerdoor dat de Koning ende alle zyn Edele Baronnen in zeer groot te triumphe ende rijkdom oberbloedelijk maer hy insekte groot verzuchten / waer toenamen. Op eenen tyd als de Koning af de Koning groote deernissen ende mede-

Ipde hadden / ende alle de Baronnen ende
Ridders die om hem stonden. Als hy zag
dat hy niet woude opstaen / zoo zeide hy
hem deze woorden of diergelycke: lieve
Broeder van Spanjen / ik bidde u dat gy
u oprecht / ende dat gy uwe zwaeren
toorn en luttel bedwingen wild / tot dat wy
de zaek weet / want in goeder trouwe ge-
looben wy u / dat wy na ons vermogen u
zullen helpen om die tot een einde te bren-
gen / ten besten als ons mogelijc zijn zal /
is 't dat wy dat doen kunnen. Doen bukte
hy wederom en hy hief de Koning van
Spanjen op / dewelcke begost te zeggen
zeer misnoostig weezende / ende roepende
met luider stemmen / Allerkerstelijckste ende
Machtigste Koning / ik bedanke u oot-
moedelijc van de schoone bedingen of
presentatie / die uit uwe misde genade u
bellefd heeft my te doen. Ende om dat gy
ende uw Doorzaken zijn bewaerdens van
alle Koningslijckheid / Eeddom / ende ge-
rechtijghheid zoo ben ik gekomen tot u om
u te zeggen mijn ongeluck / ongebal en
drukkelijcke klagte. Weet Heere / dat tot
grootte onrecht en zonder redenen / ende
onder den schijn van een nieuwen tshut /
die in mijn Rijk hadden ingezet geweest
om te wederstaen het verdoenlijck vooz-
neemen des Konings van Granaten / die
niet gel ofd in onze Wet / (welck vooznee-
men hy gedaen hadden om mijn Rijk ende
het heilig Kersten Geloobe /) de Edellieden
van mynen Koningrycke hebben / ober-
mits hun valsck ingeben / 't volck verleid
ende oproerig gemacht tegen my / dat zy
my hebben willen dooden / ende ik heb
hun moeten vlien zoo ik 't best heb geken-
nen / in deze staet zoo gy my ziet ; ende zy
hebben de Koninginne / mijn Huisvrouw
ende mijn eenige kleine Dochter / die niet
meer dan drie jaeren oud is / belegerd in
een van mijn Steeden / geheeten Segobye /
ende zy hebben raed gehouden om die te
doen sterben / om te beter het Rijk na hun-
ne wille te hebben. Ende als hy hem deze

woorden vertelden / zoo sloot hem zyn hert /
ende viel in onmacht vooz de boeten des Ko-
nings van Frankryk / dewelcke hem deede
van stonden aen opheffen ende ophouden /
ende als hy was tot hem zelven gekomen /
de Koning die zyns oufernde / eide hem
in deze manieren : lieve Broeder van
Spanjen en wild dooz droefheid uw herte
niet kwellen / maer hebt goede moed / al-
zoo gy hier te vooren altoos gehad hebt /
want ik heloobe en zweer u by mijn Ge-
loobe / dat ik morgen ten allerdroegste af-
zenden bylehen naer Spanjen / aen de Ba-
ronne ende Volk van den Rype / ende is 't
dat zy niet en willen gehoorzaam zijn / zoo
zal ik gaen in persoon / ende zal ze bren-
gen tot redelijckheid. De Koning van
Spanjen hoorende deze toezeggingen / was
hy wel blyde ende zeide zeer ootmoedijgh
tot den Koning / dat hy hem danste van
de deng die hy hem gezeenteerd hadde.
Hier af wierden de Baronne van Frank-
ryk verblijd / want zy groote deernisse
hadden met den Koning van Spanjen /
ende ook groot verlangen om hun te deffe-
nen in sette van wapenen / want het was
lange tyd dat in Frankryk geen Oorlog
had geweest.

Deze heele dag bleef de Koning van
Spanjen geseesterd / ende op dat pas en
werd van deze materie niet gesproken / dan
vrijelijc te zijn. Want doen begosten de Baen-
derheeren ende Edellieden van Frankryk
met lancien te steeken uit bevel des Konings /
om den Koning van Spanjen te verblijden.

Hoe de Koning van Frankryk schreef
aan de Baanderheeren van Spanjen,
dat zy zoudde komen weder oprechre
het onrecht ende oneere die zy hun-
ne Koning gedaan hadden.

Het tweede Capittel.

DEs andere daegs des morgens deede
de Koning eenige byschepen / alzo
hiet na volgd : Op de kant boben in de
bysc

hylf stond geschreeven van Konings wegen
 ende des hylfs inhoud aldus: liebe ende
 welbetimide / wy hebben gehoozd ende ont-
 fangen de klachte van onze liebe ende wel-
 betimide Broeder / den Koning van
 Spanjen / uwe natuurlijke Heeren / en
 houdende dat gy 't onrecht ende zonder
 oorzake hem hebt verzeigd uit zynen
 Koningrycke / en wat meer is / gy hebt
 belegerd onze behoude Zuster / zju Huis-
 vrouwe / ende meer andere gzoote zaken
 die gy hebt gedaen tegen hem / welke
 zaken een zeer kwaed exempel zijn tegen
 alle Koninglijsheden ende Edeldommen
 Daerom is 't dat wy willen weeten de
 waerheid van alle den handel / om daer
 in te kroen zulke puntie ende pzoobiste / als
 behouren zal met reden gedaen te worden
 Want wy hebben hem genomen en gezet
 in onze bewaeringen / hem ende zjn gezin
 ende zjn hoeden. U ontbiedende dat gy
 van stonden aen ende zoudet eenig verzejn /
 met den Leger afzrejt van de Koninginne
 uwe Landsvrouwe / en maekt dat men
 haer zulke gehoozsaemheid bewyzen / ge-
 lijck als te vooren / nooz dit geschil / haer
 gedaen wierd / ende gewoonlyk was te
 doen. Ende daer toe bringe van de pzin
 cipaelste die onder u zjn / tot in getal van
 twintig / met schoon gezelschap / zulke
 als u belieuen en goedduncken zal / om te
 zeggen de oorzaken die u verwekt heb-
 ben om dit te doen / om daer in redelyk te
 doen op dat behooren zal. U kond
 doende dat indien gy daer in gebrekelijck
 zyt / dat wy komen zullen in persone / en-
 de daer zulke puntie over doen / dat men
 daer aen eenwiglyk gedencken zal. Gedaen
 te Parijs / den eerste dag van Maert
 Boven op de voorszreeven hylf stond
 geschreeven. Wen de Baenderheeren / ende
 't Volk van Spanjen. De Koning
 deede terstond eene Gode spoeden
 de voorszreeven Blyben gegeuen wer-
 den / ende de Koning gebood hem dat hy
 de meeste neersligheid doen zoudet / die hem

moogelijck waere / en zoo deede hy oon /
 want in hylf weeten ging hy van daer
 ende kwam weder.

Hoe den Heraut de Koning van Frank-
 ryk de antwoorde bracht die hem
 gegeuen hadden de Baenderheeren
 en Ridders van Spanjen.

Het derde Capittel.

Als de voorszreeven Heraut te Parijs
 gekomen was / ging hy aen 't Paleis
 afzitten van zjn Deede ende ging de ryp-
 pen op ende kwam in de kamer daer de
 Koning was ende hy deede hem de behoorz-
 ke reuerentie / ende zeide; Heer u belieue te
 weeten dat ik te Segobpe geweest hebben /
 aldaer ik geboude hebben groot Volk
 nooz de Stad / die de Stad belegerd heb-
 ben / ende de Koninginne is daer in / ende
 ik heb uwen blyf geleverd de Baender-
 heeren ende Hoofstleden van de Romepe /
 dewelcke van stonden aen vergaderden /
 ende zy deeden de hylf leezen hy eenen van
 ghunnen Volke / ende als zy dien hadden
 doen leezen / zoo deeden zy my op een zyde
 verzejken / ende namen raed. Ten einde
 van twee uren daer na of daer omerent
 deeden mynde voorszreeuen Baenderheeren
 haelen / ende deede my antwoorde met den
 monde alseken; zeggende dat zy hnt zeer
 verwonderden / dat gy op u neemd zoo
 gzoote arbeid ende zotte van een zake die
 geenins u aen en gaet ende dat gy u
 niet en zet in zulken avonture noch ver-
 kel / hun lieben gaen te zoeken in 't Land
 van Spynjen / om dezre oorzake wille /
 ende om grenderhaude belofentisse die hun
 voorszreeuen Heere u gedaen mag hebben /
 ende zoud gy u zoo zeer daer mede niet
 onderwinden; want om uwe blyben
 noch om alle uw dreigementen en zullen
 wy niet laeten hnt voornemen te volcanden /
 ende zy zeggende dat zy niet en hebben
 Ik begerde van hnt dat y
 my willen antwoorde geueu in geschifte /

maer zy antwoorde my dat ik anders
 niet zoude hebben / ende zy geboden my
 dat ik binnen zes uren het Leger rui-
 me zoudem / ende hoort daer na 't Land.
 Ende als ik zag dat ik anders niet en
 kon doen / zoo ben ik haestelijc weder-
 om gekomen / en my dunkt dat de Stad
 sterck genoeg is / ende dat zy die niet en
 zullen kunnen inneemen in lange tijd
 is 't dat 'er sieckel in is / ende die weder-
 goet ende getronc zijn voor hun Vrouwe.
 Als de Koning deeze antwoorde hoorde / zoo
 was hy daer af kwalijc te vreden / ende
 niet zonder oorzake; maer de Koning
 van Spanjen ende de Baenderheeren van
 Frankrijc waeren daer af zeer blijde / want

zy hadden zeer wel gewilt dat de Koning
 derwaerds getreft hadden met macht van
 Volk. Ende terstond ontboot de Ko-
 ning alle zijn Baenderheeren / Kapitei-
 nen ende Hoflieden / ende zonder cranc
 vertrek biede hy gered maken 't geene
 dat bannooden was / om in Spanjen de
 Oorloge te beghinen tegen de Baender-
 heeren van de Landen. Doen wierd
 daer zulke neerslijghheid gedaen / dat ten
 einde van den Maey naest volgende den
 Koning uit Parijs scheid met den Koning
 van Spanjen / tot in het getal van vijftig
 duizend slijbaere mannen wel gerust of
 gewapend / ende hy kwam ende passeerde
 te Bordeaux ende van daer te Bopoune.

Hoe de Koning van Frankryk kwam getrokken in Spanjen, en vond niemand
 op de weg, dan de Ruwaard van Spanjen, met 25000 mannen
 die terstond de vlucht namen.

Het derde Capititel.

Als de Koning hy Spanjen was / ordmantle / ende gaf den last van der avant-
 zettende hy al zijn Volk in zeer schoone gade den Koning van Spanjen. Zy
 kwa

kwamen tot in Bascraie altoos bast te saemen gaende / want zy en waere nimmermeer bezre / de een hande anderen / dan tuer of dyle mpen. Ende zy en bonden geen avontuure die men vertellen mochte tot dat zy waeren wel heze in Spanjen / daer zy bonden de Koning van de Landen / met vijf en twintig duizend bechtende mannen die hy vergaderd hadden / ende zy waeren zeer kwalijch gerust. Ende als zy de Francoizen gewaer werden / dewelcke kwamen wel dik te saemen gedzongen ende in ozden / zoo ontviel hun de moed ende zy bloden van verbaerdheden / waar over de Francoizen geen groot werk en maekten / want zy wouden gaen ophoppen het Leeger dat booz Segobie lag; zoo kwamen zy booz een Stad die hun lieden geopend werd / gheheten Burgoz / welke is eene van de beste Steden van de Lande. Ende de Koning van Frankrijch nam ze in genaden / om dies wille dat zy hadde zoo haest gehoorzaem geweest.

Hoe de Ambassadeurs van de Baanderheeren van Spanjen kwamen voor de Koning van Frankryk.

Het vijfde Capittel.

De Koning van Frankrijch en de Koning van Spanjen lagen agt dagen stille in de Stad van Burgoz / ende hier en tusschen zettende de Koning van Frankrijch wederom in gehoorzaemheid een groot deel van de Steden die daer rontom leggen. Ende de geene die teken gaven van wederspannigheld / die deede hy te gronde afwerpen ende zeten ze te vuer en te zwaerde; de anderen / die tot genade kwamen / die vergaf hy / also dat de roep daer af zoo groot was over al Spanjen / dat ze uit alle de Steden / Burgerschapen ende Kasteelen de stutelen bragten / ende kwamen gehoorzaemheid bewyzen den Koning van Frankrijch. Dan daer agt dagen gepasseerd zijde,

gingen zy te Segobie / maer zy bonden op den weg de Ambassadeurs der Baanderheeren van den belege / dien kwamen aen den Koning om van peis te tracteren / ende daer werden gedaen veel vertooningen aen den Koning van Frankrijch / van wegens de Baanderheeren hun beklagende (met het gzoote onrecht) van den Koning van Spanjen. Maer om hier af een korte conclusie te maken / de Koning van Frankrijch die tojs was / komende hun eereghed / antwoorde / dat indien 't hun goed dagte / dat zy hun toe weer selden / want nimmermeer en zoude hy ze in genade neemen / tot dat hy zag komen alle de Edelen op hun knieen vallende booz hunne Koning / om hem om genade te aentoeppen / ende het Volk in hun hemden ende blootghoofs / ende dat hy van den geene die daer de meeste schuld toe hadden / sijftig schaffen zoude / op dat men daer aen zoutwelyk mogt gedenken. De geene die gekomen waeren om de boozschecbe boodschap te doen / waeren zeer verbaest / ende niet zonder goede redenen / ziende dat men de magt van Frankrijch niet en kosten wederstaen / ende dat alrede twee derde deelen van den Lande in sijn handen was. Zo en wisten zy niet wat zy doen zouden / dan dat zy verkeegen van den Koning tien dage respijt / om deeze ijdlinge te kennen te geeben / de geene die hun uitgezonde hadden. Ende als ze by hun lieden gekomen waeren / ende gezeld hadden hun raport / zoo waeren zy alle zoo beslagen / dat de allerstoudste niet en wist wat hy zegge zouden.

Hoe het gemeene Volk, de antwoorde des Konings verstaen hebbende, hun in de genade des Konings begaven; ende hoe de Koning van Frankryk van de Koningin van Spanjen ont-haald wierd.

Het zesde Capittel.

Het ghecupel viel af / ende werd geschelden van de gzoote Keere / waerbooz

ziende dat zy niet en koften wederstaen / z
 kwamen zy alle ter genade des Konings / al-
 zoo den Ambassadeur heilieden g'bood-
 schapt hadden. De Koning ontving ze /
 onderzageden neersleijf na de principaelste
 oproeders van dit Volk / ende bier vande
 meeste Baenderheeren van Spanjen bond
 hy / die dit hadde beroerd / om te ko-
 men tot het Rijk na hunne wille. Deeze
 werden gebangen / ende tot sijftig toe van
 hunne medepleeggers / die den Koning deede
 hoeren agter hem / tot Segobpe / booz de
 Koninginne / dewelke kwam in grooter
 eeren / ende zeer schoon gezelschap te gemoe-
 te den Koning van Frankrijk ende ha-
 cte Man bier mpen wegs bezre. Als
 zy was gekomen booz de Koning van
 Frankrijk / zoo kniede zy op beide haer
 knieën / van alsoo bezre zy hem had ge-
 zien / ende van daer en knide zy niet op-
 slaen / tot de tyd toe dat de Koning wel
 haestelijc op zag die ze ophief ende kusie.
 Ende de Koninginne / dewelke een zeer
 luyze Vrouw was / zeide aldus : elaste !
 zeer hoog geboren ende machtige Ko-
 ning ! die goedertierlyke genade gedaen
 hebt / deeze arme gebangene Vrouw / het is
 een onmoeglyke zachte booz alle men-
 schen ; maer onze Heere Jezus Christus
 geeve gracie / myne Heere / myne Man !
 ende my daer in te doen wat moegelyk
 is / ende hy wil daerin / dooz zijn heilige
 goedheid / de rest holdoen. Behoude Zuster
 ende liebe Vrouw ! zeide de Koning van
 Frankrijk / die zeer wel te breede was /
 van zyne goede onthaellinge ende welkomste
 dat is vergolden / laet ons van geen din-
 gen spreekte dan van goede genoegte te be-
 dypben. Nu / gaet Vrouw / bezorke de Ko-
 ning van Spanjen / uwe Man / die
 komt hier agter. Dewelke zy zeide :
 als ik u zie / zoo zie ik 't al. Daerom
 en zal ik u niet verlaeten / (hy alsoo bezre
 als 't u niet en mighaegd) tot in de Stad
 toe. Als de Koning zag de groote oot-
 moedigheid van derze Vrouw / zo deede hy

haer opzitten te Paerde / ende hy lieerde
 agterwaerds / ende hy lelden haer met hem
 met kracht tot de Koning van Span-
 jen / haete Man. Dewelke hem deede
 een groote feestering ende wellesomme.
 Zoo reeden zy alle dyle / te wecten : de Ko-
 ning van Frankrijk en de Koning van
 Spanjen ende de Koninginne van Quis-
 ozouw spreekende van verbeerhande zaen-
 sien tot in de Stad van Segobpe / dewel-
 ke al behangen was met Capiterie op 't al-
 derrijkelijste en kostelijste als 't mooge-
 lijst was te doene. Ende de Edle Koning
 van Frankrijk werd ontfangen met de
 meeste eere en ootmoedigheid als men
 doen magt. Daer af hy ende alle zijn
 Baenderheeren ende Volk van Bojloge
 zeer wel te breeden waeren / van de goede
 onthaeling die op dat pas hunkeden gedaen
 werd / ende zy waeren zeer blyde dat zy zagen
 de schoone Stad zoo wel gereed gemaakt
 ende gozognmeerd als zy was. Want nooft
 en hadden zy zulke dinge gezien.

Hoe de Edele Koning van Frankrijk
 kwam in de Stad van Segovyne, met
 de Koning en de Koningin van Span-
 jen, ende ook de Gevangenen, om
 punie daar over te doen.

Het zebende Capittel.

De Feeste duurde vijftien dagen lang
 in de Stad van Segobpe / ende daer
 werden gedaen schoone Batementen ende
 Steekspeien die ik laete te schypen om
 de kortheids willen. Maer de Koning
 van Frankrijk deede Justitie doen over de
 geene die die onrecht begost hadden tegen
 de Koning van Spanjen. Zoo deede
 hy ten ende van vijftien dagen op-
 rechte een stellagle regt in 't midden van
 de Stad / ende booz al het Volk dede hy ont-
 halzen de vier principaelste die schuld hadden
 in deze zachte ; daer na zond hy in elke
 groote Stad byf van de anderen / om een
 exempel te geeven den Volke van wel te
 die.

bienen / ende gehoorsaem te sijn hunnen
Koning / beter dan sy te bozen gedaen
hadden / ende dat een pegelsk daer oen
eenen goden spiegel nemen zoude. Na de-
zen zette hy den Koning van Spanjen in
zyn Koninkryk / ende hy wert beter ge-
hoort ende ontz'en dan hy opt en hadde ge-
weest daer te bozen. Dit gedarn zonde / wert
de Koning van sinne wederom te keeren na
Frankryk met zyn Volk van Wapenen /
want hy hadde 't geheele Landt in goeden
vrede ende eendrachtigheyt gezet.

Hoe de Koning van Spanen presen-
teerde den Koning van Frankryk
Tribuyt te geven, ende van 't goet
onderwys des Konings van Frankryk
voor zyn vertrek.

Het agtste Capittel.

Als de Koning ende de Koninginne
van Spanjen sagen dat de Koning
woude wederkeeren na Frankryk / se-
en wiffen sy niet in wat manieren sy haer
zouden danken van her deugt ende eere
die hy hun lieden hadde betwzen / daerom
quamen sy hoor al het Volk hoor zyn boe-
ter knielen / seggende : Alderhoogsten
gehoozen ende mogende Koning / wy
weeten wel dat gy hier niet en moogt
lange blyven om de saekie van uwen Ko-
ningryke. Zoo weten wy ook dat ons
niet moogelph is te komen vergelden in
eeniger maniere datter zy: maer nochtans
't geene dat in ons macht is / begeeren wy
geerne te doen ende te verbullen tegen u.
Zoo bidden wy u ootmoedelph dat gy
wilt insetten op ons ende op onze Pa-
homelingen zulken Tribuyt ende in homen
als 't u believen zal / want ban u ende
uwen Pa-homelingen willen wy van nu
voortaan houden onse Koninkryke als
goede ende getrouwe Onderfaten / want
het is wel redene. Als de Koning deze
woorden hoorde / zoo hadde hy daer mede
zeer groot medelphden / ende hem ophes-

sende / antwoorde hy: Liebe vzienden /
geloobet my dat gerechtigheyt om Landen
te winnen ende te krygen my niet en hefe
oen komen in dit Koninkryk / maec
de begeerte ende wille om gerechtigheyt te
vermeeren / ende de Koninklyke eere
te bewaren en te onderhouden: Zo bidde ik
u dat men niet meer en spreekie van deze
woorden / maec ik late u / ende sechpe
van u op zulke leere / dat gy niemant
oberlast en doet / maec denkt dat gy wet
doet en wiffelph tegeert uwe Onderfa-
ten in goede gerechtigheyt ende in de vreeze
Gods / want dooz zulken middel suldy
doozspoedt hebben / ende niet anders:
Ende is 't dat u pet oberkomt laet het my
weten / want zonder enige saute ik zal
u onderstant doen ende helpen. Als sy
sagen de ggoote liefde en goet-hertigheyt
die de Koning tot hun lieden hadde / zo
nam de Koninginne haer Dochter / dewel-
ke was van den Onderdom van bys ofte sek
Maenden / in haer armen / ende sy qua-
me voor den Koning van Frankryk
hem aenzochen dat het hem beliefde te
aenhooren een kleyne Verde die sy hem
doen woude. Ik wilt gerne doen zeyde
de Koning / ende doe gegost de Koning-
inne aldus te seggen / Heere mitg dien dat
de zaekie zoo staet / dat wy in u hebben
alle onze hopen / zoo bidden wy u ende aen-
soeken dat deze arme Dochter / die gy
hier ziet in myn armen / u bevolen sy: wy
en hebben geen hope nimmermeer ander
kinderen te hebben / want wy sijn alree
tot onze dagen gekomen / daeromme is
dat haer God gracie geeft dat sy komen
mach tot bequaem ouderdom om eenen
Man te neemen / zoo beliede u haer te
ver sien van enen Man zoo 't u believen zal /
en zoo gy sien zult dat haer van node zal
sijn / ende dat gy den zelven geest het vree-
ment van dezen Lande. Want wy willen
dat van uwer wegen hier een Koning gezet
woyde / alsoo 't u goet dunken zal / want
't is redene. Als de Koning van Frank-
ryk

epth sag haer groote ootmoedighert / zoo
werdt hem zyn herte wee-moedig / ende
had groote deernisse met hun-lieden / ende
hy antwoorde hem in dezer maniere: Liebe
Vrienden ik danke u van de groote gunste
die gij tot my-waerdig hebt / ende weet
dat uwe Dochter niet en is 'ontzeggen
ende is dat Godt mynen Soone ghatie geest
te leven tot volwassen onderdom / ende uwe
Dochter / zoo zoude ik zeer blijde zyn
dat zy in den hontwelsphen staet 't zamen
geboegt werden / ende is dat my Godt
ghatie geest tot dien tydt te leven / ik be-
houe u dat myn Soon geen ander Wyf heb-
ben en zal dan uwe Dochter. Wylacen!
Heere om Godds wille genade / en bestatet
niet / ende denkt niet dat myn Heere my-
nen man ende ik zou vermeetselph zyn / dat
wy 't gezept hebben ende aengesocht te
blier meyninge dat gijze nemen zoudet
voor uwen Soone / maer alleenlyk voor
eenigen Heere van uwe Baronnen / zul-
ken als 't uwe goetheydt belieben zal / want
gij zoudt ons te veel eeren bewyzen dat
gij haer gaest myn Heere uwen Soone.
Sreker zeyde de Koning dat gezept is
dat hijst gezept. Ende is dat het Gode
belieft dat wy leven / zoo zal daer af meet
gespjooken worden / want nu en konnen
wy niet wel iets anders daer af gedoen /
zoo zullen wy van Pozlos nemen aen u.
Woozwaer zeyde de goede Koninginne /
zoo beyre als 't u belieft / myn Heer my-
nen Man ende ik met onze Waender-
Heeren zullen u gelepden tot Parrys toe.
Want ik hebbe zeer groote verlangen ende
begeerte om te siene myn Eerweerdighe
Doutwe de Koninginne van Frankryk
Wyn vzienden (antwoorde de Koning) gij
en hondt op dit pag niet wel horen / ende
heer en behoort ook niet / want uw volk
't welk hoort onder subiectie gebrocht is
gewest / mocht lichtelyk in uwen af-
wezen berleydt worden in korten tydt / om
dies wille dat alle de misdadige niet doodi-
en zyn / noch ook de vzienden ende Ma-

gen der geener die gestraft zyn / dewelke
mochten maken ofte besaen tegen u eenige
wraeke ofte eenige quade muysterpe. Daer-
om is dat u belieft / ende ook zoo rade ik
u dat gij geenzins van hier en scheidt /
maer dat gijze alleenlyk onderhoudt in
goeden peys ende liefde / ende houd u op
uwe hoede / ende doet goed recht aen den
Armen als den Apken / en blyeft en
beminde Godt / ende dient hem voor alle
andere werken / want alle goet zal u daer
af-homen / ende zonder zyne ghatie en hondt
gij geen goede verwerben. Ik beveele
u ook den staet van onze Moeder der Wep-
lige Kerke / ende de Armen / en blyeft
zyn de Leden ons Heeren / ende ziet wel
toe dat zy niet wordet en verdukt noch
vertreeden / ende Godt zal u helpen. Ende
na dit schoon onderwys / ende leeringe /
welke de Koning hun-lieden deden in de
tegenwoordighert van veel groote Heeren /
Baronnen ende Ridders van name / zoo
wel van Frankryk als van Spanen /
zoo namen zy Pozlos d' een aen d' ander /
met groote weeninge ende misbaer des
Konings ende der Koninginne / ende der
Landt-zaten / die hem gezelschap hielden
eenen zeer langen tydt. Ende de Koning
van Spanen schonk groote ende rpe-
stike giften den Koning ende den Waender-
Heeren ende Ridders van Frankryk / alzo
datter niemant en was in de Heyhrache
slepen noch groot / hy en beloofte d' hem /
ende hy en hieldt den Koning van Span-
en voor een broom ende machtig Ko-
ning. Zoo deden zy menigen dag reyse
dat zy te Parrys quamen / daer zy zeer
blydelph ende eerlyk ontfangen werden /
ende die seeste duurde acht dagen. Daer
na nam een pegelph Pozlos van den
Koning diese wel te bzyeden na hun huyt
sande.

Hoe de Coningh van Vrankryk sterft,
waer af men grooten rouwe bedreef
over 't geheele Koningryk van Vranc-
kryck.

Het vijff. Capittel.

DE Edele Coningh van Vrankryk ten-
epnde van hier of vyf Jaren daer naer
kreegh een siechte die hem lange by bleef/
ende ten laetsten sterft hy / 't welck groote
schade was dooz 't Landt / ende ober hem
wert grooten rouw bedreven ober 't geheel
Koningryck / sonderlingh de Coninginne /
die hem zeer lief hadde: Zo wert hy ge-
balzemt / gelyck als sulchen Prince toe-
behoorde / ende hy wert in 't graf gelyt /
ende de uythaert gedaen so het betaemde.
De Coninginne die wijs was / nam op
haer 't Regiment van den rycke / om
dat haer Sone noch jonck was / ende zy
regeerde dat in goede vyde / gerustheyt
ende eendrachticheyt van Justitie. Ende
luttel tyds daer na wert mijn Heere Jan
haer Soone koningh gemaecht / waer
of dat alle 't Land dooz een wonderlyche
blidschap bedreven wert. Soo zullen wy
afstien te spiercken van hun-leden / ende
wy zullen wederkeren tot de Coningh
en de Coninginne van Spangien / wel-
ke wel onderhielden de goede leeringe die
de Coningh van Vrankryck hy gegeven
hadde / en de zy gouverneerden hun Landt
en Koningryck in goede vyde / getrechticheyt
en liefde van hunne onderzaten.

Hoe de Coningh van Spangien zeker
tyding kreegh dat de Coning van
Vrankryk gestorven was, waer af hy
en de Coninginne grooten rouw be-
dreden.

Het z. Capittel.

Ontrent dese tydt quam de tydinge in
Spangien hoe de Coning van Vrank-

ryck was gereyft van Ies ter doode / waer
dooz dat grooten rouwe bedreven werde
van den Coningh ende de Coninginne ende
alle de Baender-Heeren van den Lande.
En daer en was geen Klooster / Kercke
noch Convent de Koninck ende de Conin-
ginne en deden daer Nyt-baert / Gebeden
ende Oraten doen dooz de ziele des Koninck
van Vrankryck. Ende de Koninck ende
de Coninginne zoegen een Jaer den rouw /
ende zy deden daer inne seer wel soo zy schul-
digh waren. Dochtaen en 's geen
rouw soo groot / die ten eynde van sekeren
tydt niet en stille / ende dat menze niet en
bergeete: Ende sonderlinge als de partien
soo verre gezeten zyn de een van den ande-
ren. De Coninck ende de Coninginne
van Spangien deden haer Dochter seer
wel op byrgen / ende zy dede haer leeren
alle goede manieren / ende alle Talen
spiercken / alsoo dat men geen Dochter en
wist in 't geheel Coninckryck van Span-
gien / schoonder / wyser ende bevalliger
ker noch beter gemaect van zy was.
De Vader ende Moeder / te weten de
Coninck ende de Coninginne wierden
oudt / ende en hadden anders geen kinde-
ren dan die Dochter / van den onder van
vyftien Jaren. Ende zy dachten in hun
selven dat het van noode was ende tydt om
beter te doen ende tot hunnen troost / dat
menze beesteede aan penant die 't Ryck
regeeren mochte. Ende zy deden byagen
in alle Landen / oft men soude mogen
eenen Man binden die bequaem ware dooz
de voozeyde Dochter: Want zy hadden
van al tot al bergeten de belofte die zy den
Coningh van Vrankryck gedaen hadden /
soo dat ten lesten dese tydinge quam aen
den Coningh van Engelandt / die doe ter
tydt Weduwer was; Waer dooz hy heyt
bereydt dat hy enen Ambassade soude
senden in Spangien.

Hoe de Coningh van Engelandt door eenen Gemachtigden ondertrouwd met de Dogter des Coninks van Spangien.

Het xi. Capittel.

DE Coningh van Engelandt hoorde seggen dat dese Dochter die soo schoon was en wel gemanieret was / soo dacht hy in hem selven dat het goet zyn soude dat hyse dede te Wybe begeeren. Om deser sachen wille sanc hy in Spangien een seer schoon gezelschap van zyn Vaenderheeren en Ridderg in Ambassade / om de Dochter ten Houtwelyck te begeeren. Ende de booz-sepde Ambassadeurs gaven schoone presenten den Coningh ende de Coninghine den Dochter / den Vaenderheeren ende Ridderg van Spangien / om dit badt te trecken tot hunnen wille / ende zy deden soo vrel hy den Coningh ende de Coninghine dat de Dochter hun lieden geaccordeert werd. Waer of de Dochter niet te vreden en was / want men hadt haer geseydt dat de Coningh van Engelandt seer oudt was / maer om de liefde van haer Vader ende Moeder / en doozie zy daer in niet een woort afzeggen / op dat zy daerom op haer niet bergramt en werden. Doen werde 't Houtwelyck op-geslagen door een Procureur ofte gemachtigheden: de Graue van Lancastier gaf haer de ondertrouw in den naem van de Coningh: Waer af de Engelsche seer blyde waren / ende zy hielden daerom groote Feeste / ende zy schoncken schoonder Juweelen hundert neutwer Brouwen ende de Jonghvbrouwen / ende ten eynde van acht dage wonden zy wederkeren om hunnen Coningh antwoorde te seggen / hoe zy de sache beschickt hadden / ende daer werdt eenen teuijn genomen om te trouwen. Ende zy geloofden dat zy binnen den boozsepden tijde hunnen Coningh mede brengen zouden om 't Houtwelyck te vohzengen. Ende zy namen

Dozlof van malkanderen / en de Engelsche reyden wel vrylyck uit Spangien / om dat zy hun dingen so wel gebaen hadden / ende zy deden soo veel met hun dachrepen / dat zy in Engelandt aen quamen / daer zy niet grooter blydschap werden ontfangen / ende zy quamen te Londen ende daer festerde hun de Coningh wonderlycken.

Hoe de Ambassadeurs de tijdinge brachten aen den Coning van Engelandt, van 't gene dat zy gedaen hadden met den Coning van Spangien.

Het xij. Capittel.

SOO werden de Ambassadeurs ontfangen in seer grooter eeren ende blydschap van den Coningh van Engelandt hunnen Heere / ende hy vroegde hun-lieden / hoe zy gehandelt hadden aengaende die materie. De Graue van Lancastier antwoorde / hoe dat zy in Spangien aengekomen zyn / daer af spzaken met den Coningh en met de Coninghine / dewelcke ons woort en antwoort gaven / dat zy seer blyde waren met dit houtwelyck / ende dat ghy hun lieden veele eere bewijst: Daeromme sonder lange te vreden / soo dede ick haer ondertrouwe booz u als gemachtigde / ende wy hebben tyd genomen om te trouwen / van heden in vier Maenden.

De Coningh hoorende dese tydinghe / wert zos bevangen met blydschap / dat hy dede uyt-roepen in Londen / dat men in acht dagen de wintchels niet open doen en zoude / en dat men seest houden soude. Hier en tusschen dede den Coning groote gereetschap maken / om die te trouwen die al cede zyn herte verwonnen hadde / want hy hadde seer grootte begeerte om haer te contentereen / om dies wille dat men hem hynwelyck de bootshay gebaght hadde /

de / dat zy geen geneughte en hadde in den
 houwelpelic Ende om dat de Coningh
 van Engelandt niet wel in zyn Lande
 Goude Lakenen vandt / soo dacht hy dat
 hy te Parys soude konnen passeeren / om hem
 te voozsen van hiepmnodien ende Julwelen /
 soo hem van noode was. So trok hy upt
 Engelandt met schoon geselschap (want
 in dien tyde en wasser geen tydingen van
 Oorloge) Zoo quam hy te schrepe ober
 in Noymandpen / met vier hondert Peer-
 den toe gemaeckt na de mode van dien
 Lande / en hy reysde soo lange dat hy te
 Parys quam / daer was de jonge Coningh
 van Branchepek van den ouder tusschen
 xliij. ende xx. jaren / soo schoon ende so wys
 dattet wonder was / en hy liet hem gehee-
 lyk regeeren van de Coninginne zyn Woe-
 der / ende daerom ginck het hem wel /
 want zy hielt het ryck in goede politie ende
 stilligheyt.

Hoe de Coninginne van Vranckryck
 sand den Conink van Engelandt te
 gemoete, van de grootste van haer
 Baenderheeren, ende ook van Bur-
 gers van der stad.

Het xlij. Capittel.

Doe nu de Coninginne van Branche-
 pek wiste de honsie van den Coning
 van Engelandt / soo dede zy hem tegen
 in 't gemoedt gaen alle de Baenderheer-
 ten ende Burgers van Parys in schoonen
 ordinarie. Op dien dach en was de Jonge
 Coningh niet in Parys / maer hy was
 jaen lagen een Wilt Swyn in 't Bosch
 van Arcennes / daer bleef hy den gant-
 schen dach. Als de Coningh van Enge-
 landt gekomen was binnen die Stad Pa-
 rys / so quam hy de Coninginne besoeken /

bewicke hem seer wel feesteerde. Ende
 de alsoo als zy 's avonts over de maech-
 tpedt saten / soo verklaerde de Koningh
 van Engelandt de Coninginne de ooz-
 saecke van zyn reyse / ende waerom
 hy dooz Wyanchryck passerde ende hy
 preez wonderlycken de schoonheyt ende
 de verstandigheyt van de Maaget. Ende
 ober Maectyden werdt van geen andere
 materie gesproken / want de Coning van
 Engelandt hadde daer grooten sin toe /
 ende zonderlinge gelph dese oude Wang /
 die terslonde gebeyvelt ende getoemet
 zyn. Da den eeten quamen alle de inscu-
 menten / ende zy dansken / ende zy bedreven
 de meeste geneughte als haer weugh-
 lych was. De Coningh van Engelandt
 verlanghe zeer na den Aengen Coning
 van Wyanchryck: Ende na dat zy lange
 den tpedt overgebzagt hadden / soo glingh
 de Coningh van Engelandt ende ver-
 trock met alle zyn Lieben / dewelcke seer
 hpede waren van de onthalinge ende van
 de eere die de Coninginne hun lieben ge-
 daen hadde. Als nu de Coningh in zyn
 Kamer was / soo begossen zy de Coninginne
 wonderlycken te prisen / die hun lie-
 den soo grooten eere betwefen hadde. Als de
 Coninginne in haer kamer was / soo qua-
 men haer de wooyden wel te wooyen / die
 de Coning haer Man zaliger haer gezeyt
 hadde / als hy wederom quam uyt Span-
 gien; hoe hy beloofte hadde zynen Zoon
 te geven de Dochters des Coninghs van
 Spangien. Ende ook hadt zy wel ge-
 wilt dat haer Sone gehoutwet had geweest.
 Zoo dede zy halen den Hertogh van Oyle-
 ans / ende den Hertogh van Bourbon / die
 in Spangien geweest hadde met den Co-
 ningh van Wyanchryck / en zeyde tot hun
 lieben aldus: Lieve Conyngh ik heb u
 doen halen als myne en myns zoons wynt-
 pale Oylenden. Ghy hebt gehoort de groote
 deugden die men seydte te zyn in dese Doch-
 ter van Spangien / het is tpedt soo ghy siet
 dat de Coningh myn Sone gehoutwet zy:

Soo ik heb gedacht dat men geen schoone
 der houwelijck en soude mogen binden /
 is 't dat de Dochter sulchs is als men seyt.
 Daarom bid ik u dat ghy my daer in radet /
 want ik geloof wel / waert sake dat den
 Coning van Spangien wiste dat myn Zoon
 haer soude wille hebben / dat hysse hem geer-
 ne geven zonde.

Die Heeren zagen op de Coninginne /
 ende zeyden haer dat zy niet beters en kost
 gedoen. Ende zy gaven hun selben groo-
 te schuldt dat zy niet eer daer af gespro-
 ken en hadde: Ende daerom gingen zy
 ter selber ure in 't Bosch van Ardennes
 tot hunnen Coning / om hem die nieuwe
 maec te zeggen.

Hoe den Hertogh van Orleans ende
 den Hertog van Bourbon by nachte
 quamen in 't Bosch van Ardennes
 om met de Coningh te spreken.

Het xliij Capittel.

DE twee Graven van de Coninginne
 gescheyden zynde / trocken zy na den
 Coningh / den welken zy bonden slapende /
 maer zo haest als hy wiste dat zy gekomen
 waren / soo dede hysse halen / om te weten
 wat hun porteden soo spade te komen. En-
 de als zy lieden den Coningh vertelt hadden
 de materie die tusschen zyn Moeder ende
 hun lieden geweest hadde / soo zeyde hy
 tot hun lieden dat zy zouden gaen slapen /
 ende dat hy smozgens vzoegh daer op
 gepeynst souden hebben / ende hy soude hun
 daer op antwooyden / daerom namen de
 Waenderheeren Doxlos aen hem / ende zy
 gingen tot hun ruste. Ende als zy weegh
 gegaen waeren / soo meynde de Coningh
 te slapen / maer hy kost niet / soo waechte
 hy den geheelen nacht / denckende op de
 schoonheyt die zy hem geseyt hadden
 die in de Dochter was / want zy was hem
 alrede in zyn hert gekomen / maer hy be-
 dochte

dorchte dat zy hem gelukkig moecht worden / om dies wille datse de Coningh van Engeland alreede ondertroutw hadde. So overlepe hy in hem selben een seer schoon maniere en becomt om te doen / de welke hy in zyn verstandt booz hem nam te doen en te volbrengen / ende hy brachtse ten eynde soo wysloech als opt Maan deede. Als 't dag was 't mozzens / zo stond de Koning op / ende hadde dit werck niet vergeten / so zepde hy tot de Vaenderheeren: Ik wil gaen tot myn Moeder de Coninginne soo hopenlych dat men my niet gewaer en wynde / gaet gy

sieden booz / ende gaet my vergaderen alle die meeste van mynen raede ergens op een secrete plaetse. Tersont schepden de Vaenderheeren van Ardenne / ende quamen te Parps / want het niet verre en was / ende quamen by de Koninginne / ende zepden haer 't gene dat zy gedaen hadden / ende hoe de Koning bedektelych quam / want hy niet en woude gekent zyn van de Engelsche / om dat hy wiste dat de Koning een sonderlinge affectie ende begeerte tot dezre zacken hadde.

Hoe de Koning van Vrankryk secreteelyk by zyn Moeder kwam, en raed hielden, ende van zyn toerusting om na Spanjen te trekken.

Het vyftende Capittel.

Des Morgens heel vroeg quam de Koning tot zyn Moeder / en deede tersont vergaderen alle de principaelste Vaenderheeren en secreteste Raden / en zeide:

Myn

Mijn liebe vrouw Moeder ik heb verstaen
d'oorzaak waerom gy my ontboden
hebt / ende daer op genoeg gedacht; En-
de ik weet wel dat gy noch myn Ma-
gen die hier zijn my niet en zoude willen ra-
den dat niet en ware myn eere ende psopt.
Is 't dat de zake zulks is / zoo men zyt /
zo zoude ik wel willen daer na hooren /
want niets beters en zoude ik konnen vin-
den. Maer ik zie daer in groote letzelen /
om dieswille dat zy ondertoutot is aen
den Koning van Engelandt / diese gaet
trouwen. Hieromme en zal de Koning
van Spanjen misseghen zyn belofte niet
willen byken. Ende waer dat also / da-
zoude ons een groote oneere zyn. Het
ander punct is / is 't dat de Koning van
Spanjen ons haer toezyt / ofte verleent /
ende als wy haer gezien zullen hebben /
zy ons niet en en staet / dat zoude wederom
eene groote vlesingheid zyn / dat wy
haer hadden doen verlesen haer eerste hou-
welst. Ende zoo gy weet het is een
zaeke die behoort te komen upt vryen
wille / want 't Houtwelst is een lange
kassse. Ende om deze twee puncten bad
een slot ende een cynde te geben / zo het
ik gedacht te reizen naer Spanjen in
verkleedt ende bebozgen habyt / in zoo
grooten triumphje als mogelijck ware /
ende ik zal mijne raem veranderen / en-
ve ik zal mijne heijzacht doen tseghen
dooz eenigen anderen weg / ende mijnen
wagen / de welke alle dagen van my te
dinge hebben zullen. Ende als ik daer
ghomen zal zyn / na dat ik zien zal de
handelinge van te Trouwen of niet / zoo
zal ik 't doen. So bid ik u dat gy u hier
op wilt besinnen ende daer af uwe mee-
ninge zeggen / want ik en sta zoo vast niet
op mijne opinie / ik wil wel uwen raedi
volgen. Als de Koninginne haren Sone
zoo wpslijck hoorde spreken / zo was
zy daer af zeer blijde / ende zo waren ock
alle de geene die van den rade waren / daer
na zoo seide de Koninginne: mijn alder-

lieffste Sone / my dunkt dat gy u booz
nemen wyselijck genomen hebt / te reizen
in zulker manieren als gy bescheiden
hebt. Want principelijck en behoort geen
houtwelst gemaakt te worden / als de
partye niet gewillig en zijn / ende dat zy
daer toe komen dooz goede ende waerach-
tige liefde: Anders zoo komt daer groot
ongeval ende quaeds uit / daerom ben
ik van uwer meeninge / alzo nochtang
dat gy niet zoo grooten slaet als mogelijck
is daer heenen gaet / of by aboutuure gebeur-
de dat 't houtwelst gemaakt werde / want
myn Heer uwe Vaer quam van daer in
grooten triumphje ende eere: daerom en
mecht gy uwen slaet niet verminderen.
Want het is van noode dat gy daer zeer
vachtelg zyt / om altoos u liebet Koning-
cijck te eeren en te doen ontsien. En
hojt te maken / zy waren alle van deze
opinie. Ende als al geslooten was / zoo
vbinerde men dat de Jonge Koning den
Koning van Engelandt niet zien en zoude
dan hemelijck / op dat hy van hem niet
gekent en werde. Erde het werd geoy-
vanneert / dat men de gulden ende zyde
Laeken / de ssehoonste kleimoden /
ketenen / halscingen / ende andere dingen
die totter zake dienen mochte na Spanjen
zoude voeren / ende dat men des een deel
laten zoude om te helpen den Koning van
Engelandt daer mede te gerieven / ende
dat de Koninginne hem ophouden zoude
zeven of acht dagen / tot dat de Koning
van Dankrijck zoude bereidt zyn om te
reizen. De Koninginne dede openen alle
des Konings schatten / die wonderlijken
groot waren / want hy en had noot ooz-
loge gehadt van in Spanjen / daerom
werdt daer gebonden groote oberbloedig-
heid van rijckelijke juweelen / welke de
Koning nam om met hem te voeren. De
Hertog van Orleans had den last om de
gereedschap te maken van 't geene van
noode was. Zo nam hy hondert van
de eerlijcke Vaenderheeren van den hulse
des

des Conincs / die van zynen ouder waren
 ende hondert zeer schoone jonge pagien.
 Zoo dedeze de Hertog van Siciliens
 kleeden met zulke Teyzepe als hem docht
 't beste te zyn. De Koning keerde weder
 in 't Bosch van Ardennes / ende zeyde de
 Hertog van Siciliens / dat hy de meeste
 neersighepdt doen zoude als mogelijst
 ware / ende dat zo haest als de pagien ende
 Vaenderheeren gereet waren / dat hy die
 tot hem brengen zoude te Ardennes. Ende
 hier en tusschen de Hertog van Siciliens
 ende van Bourbon die den last hadden /
 deden gereet maken twee duysent mannen
 van de meeste van den Ruyt / ende vier
 duysent Arsiers ofte Schutters met de
 Schilthrechten ende Pagien om te bewa
 ren ende geleiden 't groot getal van hofferz
 ende bagagien ofte muylen die hy voerde.
 Want daer in wert geleyt 't gulde ende zyde
 laken kleynodien ende ontalliche rijk
 dom / ende hy dede mede leyden met de
 voorscheyven wagens kleeer-makers ende
 boyduerwekers die anders niet en deden
 dan kleeden maken / van mernighand
 manieren. De Koninginne hieldt de
 Koning van Engelandt zoo zy best moech
 te / wachte de tot dat haer Doone gereet
 was / welke hier binnen dede zoeken
 gulde ende zyde lakenen ander bagagie
 om haer te voorsien maer zy vonden d'
 zeer luttel / want de Koning van Frank
 rijk had genomen al 't beste ende schoon
 ste. Waer af de Engelsche zeer verwon
 deret waren / dat in zulken stadt als Pa
 rys / zoo luttel zyde lakens was nochtans
 moesten zy in dank nemen 't geene datze
 vonden. Hier en tusschen was de Koning
 van Frankrijk gereet om te scheiden
 ende zy reysden met vanden d' een dooz
 d' een paetze / d'ander dooz een andere /
 alzo dat de Koning van Engelandt des
 niet getwaet en wert.

Hoe de hondert Ridders met de Pa
 gien voor den Koning van Frank
 ryk quamen te Ardennes, ende met
 hem in ordonnantie weg reysden.

Het xij. Capittel.

De hondert Vaenderheeren ende die
 hondert Pagien / quamen in schoone
 ordonnantie vooz den Koning te Ardennes /
 zeer fraep gekleedt na den tyd die doe was.
 Want zy waren alle gekleedt met Flutweel /
 geboort rontomme met loutre goudt /
 en de Wambepfen waren van sijn Car
 mozijn Dajjn. Zy waren wonderlych
 en moop ende wel gerust / maer boven
 alle was de Koning van Frankrijk de
 schoonste en de volmachste / want hy was
 een schoon groot Man. Doe verhoedt hy
 van stonden aen zyn Volk / datse nie
 mandt seggen en souden w'e hy was / dan
 dat hy hiete Jan van Parijs / ende dat
 hy eens rijke Boygers Sone was van
 dier Steede / die hem achter gelaten hadden /
 grooten Rijkdom ende groot goet na zyn
 doode. Als hy wiste dat de Koning van
 Engelandt 's anderendaegs w'g trecken
 woude upt Parijs soo schiet hy ende
 nam zynen wech dooz de Beaulsche wape
 hy wiste wel dat de Koning van Engelandt
 woude trecken tot Siciliens ende van daer
 te Boydraux / ende daerom reysde hy voozt
 tot Etampes / ende als hy gew'et schonk
 was dat de Koning quam soo schiet hy
 upt Etampes, ende creet dooz Beaulse al
 supberlijch om te verbeppen den Koning
 van Engelandt. Ende het was op een
 d'igedag dat de Koning hem dede noe
 men Jan van Parijs / ende creet met de
 twee hondert grau peerden ende 't voozs
 tolt dooz een weg / ende zyn Wepz dooz
 enen anderen weg / op dat de Koning
 gunder niet en soude getwaet worden ende
 dat gelejde de wagenen en schatten / ende
 zy hadden alle dage rjdinge d' een van de
 ander /

226

C

ander/ d'Engelsche Koning schelt u
stamper/ ende hy veer wel sterckelijck/
300 zelden hem 300 Liedren / dat dooz hun
heden was eenen hoop volckz zeer wel ge-
mit/ ende dattet goet ware iemand daer
om te zenden.

Hoe d' Koning van Engelandt eenen
Heraut sant, om te zien wat volck
het was, die voor hun heere
trokken.

Het zeventienden Capittel.

Doe gebod den Koning van Engeland
eenen van synen Herauten dat hy zoud
gaen besien dien schoonen hoop / ende om
derzoeken wie de Heere was van hun ste-
den / ende dat hy hem groeten zoude van
zijner wegen: ende terstond schied de He-
raut van den Koning van Engelandt
ende hy stak 300 Paerdt / ende machte
zo veel dat hy quam zeer naby hun heden /
ende besaaz wel oft geerne / om datze in
schone cymantie reden / en alle de peeder-
even gelijc. So en wist hy niet wan
doen / want het dorhte hem Engelen te
300 uit ten Hemel gekomen / want van
300 leven en had hy noot 300 schoonen
hoop gesien. Soa nam hy eenen moed
ende hy gaf hem in de bewaernisse Godes
en quam zeer naby de lesse / ende al beveest
ende beevende / zelde hy: Godt groet u
mijn Heeren. Weet dat de Koning van
Engelandt myn Meester die my volgt / my
zend tot u om te weten wie de Hoofstman
is van die schoone gezelschap. Wient zide
een van hun lieden / het hoorst onder Jan
van Parijs / onzen meester. Is hy hier
Ja antwoorde de Francoizen / hy rijdt
dan veer dooz. Ounkt u zelde hy) dat
ik hem zal mogen spreken) ende op
wat Weert rijdt hy? Op zult hem wel
mogen spreken: maer gy moet u haer-
sen ende lichtelijc rijden. Ende hoe zal
ik hem kennen? Op zult hem mogen

kennen / by dien dat hy gekleed is gelijc
als d'andere / maer hy draegt een klein
wit rodekken in 300 hant. Doo bedankte
hem de Heraut / ende reed dooz 't gedrang /
siende 300 grooten triumphe / dat hy daer
af byhang in dweperpe skout / 300 reede
hy 300 lange dat hy 300 den geene die men
gezeit hadde / ende hy goetede hem eer-
waardelijc / zeggende: Seer hoog ge-
boren ende machtige Heere / ik en weet
uwe theels niet / daer ik u mede zoude
mogen eeru / 300 doe ik tegen u myn on-
schult. Ik beliebe te weten mijn beduch-
tige Heere / dat de Koning van Engelandt
mijn meester my heeft gezonden vooz
uwe heerehscheld om te weten wat lieden
dat gy 300 / want hy is hier zeer lyp / ende
hy begeert zeer te 300 in uwe gezelschap.
Myn vrend gy zult hem mogen zeggen /
dat ik my geblede in 300 goede genade /
ende ik dat gy een luttel lichtelijc aen-
rijdet / 300 zal hy ons mogen achterhalen /
want wy en rijden niet zeer sterk. Ende
wie zal ik hem zeggen dat gy 300? Mijn
vrent / zegt hem dat ik Jan van Parijs
a. heeren ben. De Heraut en dorht hem
niet meer vragen / besvade dat hy hem
mocht belgen. Doo herde hy weder tot
synen Heere / al verwondert van 't geene
dat hy daer zag / ende vertelde hem de
triumphen en nieuwen waren die hy gehoorst
ende gesien hadde / en datter waren om-
trent twee hondert Paerden al van eenen
haire / ende daer waren hondert Mannen
ende hondert Pagien al van eender kleding /
ende van eenen ouder / de schoonste lieden
die hy ooit gesien had 300 soude ik eer
gelooben datter sterckelijc Geesten syn.
Nochrans ben ik tot hun lieden gegaen /
ende heb soo veel gemacht / dat ik hun
meester gesprooken ende van twee wegen
gevoerde hebbe. Ende hy heeft my ge-
sest dat hy genoemd is Jan van Parijs /
maer voz er en heb ik hem niet dorzen
vragen. Ende ook en is er geen onder-
scheid tusschen hem ende syn volck dan
dat

dat hy eenen lusten stok in zyn handt
dyaegt / ende hij is wonderlijc / en zyn boden
alle d'andere / en hy en ryd zoo zeer niet
op zult hem wel haest achterhaelt hebben.

Hoe de Koning van Engelandt Jan van
Parys achterhaelde, ende t'zamen
spracken.

Het agttiende Capittel.

Wel aen laet ons ryden / zeide den
Koning van Engelandt. Ende hy
geboodt zyn opperlic Daender-heeren
dat zy hy hem ryden zouden in waerpe op-
dinantie. Zoo reden sy zoo lange dat zy
quamen ende genaecten aen de achterste.
Ende als hy die zag zoo was hy daer af
zeer verwonderc / ende hy groete minne-
lijc / ende zy antwoorden hem ende groeten
hem wederom. Mijn Heere (zeide de
Koning van Engeland) ik bid u dat gy
my wilt wijzen Jan van Parys / om dies
willen dat men my gezeld heeft / dat hy
Heere is van dezen hoop Dolks Heere
(zeiden zy) wy zyn zijne Dienaers; Gy
zult hem binden een luttel vordet / aldaer
dyaegt hy eenen witten stok in zyn hand /
ende hy ryd voor om des stoffs wil. Doe
zeide de Koning van Engelandt ik gae
hem spreken / ende zoo lang reed hy sende
hier ende ginder dat hy quam tot Jan
van Parys / ende groete hem / zeggende
God geeve Jan van Parys eere ende
blyuwt ende en belgt u niet want ik
en weet den tijtel niet van u e principaels
heerlijckheid. Heere zeide Jan van Pa-
ryss / gy wetet wel want Jan van Parys
dat is mijnen rechten tijtel: Zyt welcome
ende is t' datter u bekeft gy zult my den
uwten zeggen. Seerne zeide de Koning
ik heere de Koning van Engeland: God
gebe u geluck / zeide Jan van Parys /
ende waer restt gy in deze contreye? Cre-
scin zeide de Koning ik gae in pansen
des Konings Dogter ten houwlijck nemen

Godt geebe u een goot jaere / zeide Jan
van Parys / ik ga den ryd hoeten achter
Lande / want het verdoort my zeer te
Parys te zyn / en daerom heb ik gedacht
dat ik wil gaen tot Bourbonc ende elders
is t' datter in mijnen sin konit. Jan zeet
my bevinde Heere zeide de Koning / als t'
dat u bekeft / van waer staet zyt gy / die
zulken menighe van Volke met u leidt /
want het is de schoonsten hoop die ik ooit
siet. Doopwaer (antwoorde hy) ik den
een tijt Boggers Soone van Parys wel-
ke lang overleeden is / ende liet my veel
goets achter / zoo gae ik des een deel verter-
ten kan ik ik zal wederom an-
der vergaderen. Hoe vergaderen zeide
de Koning / ende waer gy al dezen staet
op uwe kofken? Ja ik cereit (zeide hy)
ende t' is zeer luttel vordet / aengesien
t' geene dat my mijn Vader achter gelaten
heeft. Zy inhader vrouwen (zeide de
Koning) gy zult haest ten einde zyn /
want daer en is geen oning op Werrijt /
het en zoude hem wel zwaer valle / zoo
schoonen staet te onderhouden. Certela
zeide Jan van Parys / daer mede en doest
gy u niet bekommeren / want ik heb
wel weet elders; maer laet ons seker
aenschiden / want wy moeten wden op
zes mijlen na ten minsten by Orleans
pen. Doen glogen zy sterker aenschiden
dan zy plegen. Ende de Koning zeide
is zot dat hy alzo gaet t' zijne verterest
achter Lande / met zo grooten triumphen /
al ware hy ook een oning ofse Krooner.
Heere zeiden zyn Lieben / hy heeft een
zeer schoon werzen / ende waer niet wijs /
hy en zoude niet geenen gelve zulken hoop
Dolks konnen vergadert hebben. Het is
waer zeide de oning / ende in en wees
ook niet wat denken; maer het is my
een onmogelick ding om te gelooven
dat een ugers soone van Parys zulken
staet zoude mogen dypen house aen
na staet hy yn Daert ende quam spreken

met Jan van Parijs / die geen werk van hem en maecte / dan als 't pas gaf ter goeder wyse. Soe hiet hy hem seer schapelyk: ende hadde een zeer vzaep wesclykheyt. Wisse waren hy een vleelike geheeten. Retenap / soo zepde Jan van Parijs tot den Koning van Engelandt / welke seer verchelyk op hem sig. Heere waerzake dattet u bellesde in dankte te nemen 't avont met ons te komen eten / soo souden wy goede ciere maken. Ik weets u grooten dank (zepde de Koning) myn Vylent / maer ik bidde u dat gy met my tott / ende wy sullen houten van de dinghen die wy gesien hebben. Ik danke u hooglyk (zepde Jan van Parijs) ik en soude om geen sache myn Volk willen beclaten. Ende als zy van veel dinghen spraken / soo reden zy soo lange datse gawien ter plaetsen daer zy logeeren zouden / aldaer vant hy zyn Poerters die de Berbergen bereyde hadden op 't hostelijste als men soude hornen bescheyden. Want de Koning en Hof-meesters gingen booz / op dat alle ding gereset zyn soude als hy quame. Het welke de Koning van Engeland niet en deede. Daerom moeste hy boozgoet nemen / 't gene dat hy van in de Gasterpen / die dikwils qualijk gereg waren. Als zy nu gekomen waren by der Stadt / soo ging tegelijc in zyn Berberge met zyn gezelschap.

Hoe de Koning van Engelandt in zyn Herberge ging, ende hoe hem Jan van Parys van zyn goeden over 't avond-maeltydt fant.

Het xix. Capittel.

Als Jan van Parijs in zyn Berberge gekomen was / soo was hy wel blijde / want hy was seer wel boozsien ende de Wondt-maeltydt bereyde / en daer was groote meenigte van Wilt-bzaep ende Co-

gelsche van alle sooyten / want daer waren Ueden die anders niet en deden dan over Landt reysen / om te binden ende te hoopen al 't gene dat hun-lieden van node was / soo dat hun-lieden niet en gebzak. De Koning van Engelandt Volk doden slaen / Ossen ende Hamels / ende oude Hoenderen / sulks als zy gebinden kossen / ende kunde wel denken oft zy seer moztwe waren. Als 't tijde was d' avont-maeltyt te eeten soo dede Jan van Parijs den Koning van Engelandt vzaegen in groote goude schootelen / alderhande sooyten van soysse / ende Wijn met grooten hoopen: Waer af de Koning ende alle Engelsche verwondert waren. De Koning danktese ende sat 'ter Tafelen om te eeten / ter wijle dat dien kost warm was / want zyn eeten en was niet gereset. Grootte sprache hadden de Koning ende zyn Volk van Jan van Parijs. Enige zepden: Hy is wel dwaes dat hy alsoo zynen Schat verteret / dewelcke onnoogelijc is dat hy hem lange deuten mach. De ander zepden / boozwaer hy heeft noegtang fraey wesclykheyt / ende schijnt wel een wijf Wan te zyn. Seker (zepde d' ander) ik verwonder my van zyn pzeutsheyt die hy bewijst / want hy en maecte niet meer werks van den Koning dan van zyn gelijcke. Waer waer heeft hy soo haest dese pzoibisie gebonden / zepde de Koning / die hy ons gesonden heeft? ende wat een treuken-werk heeft hy? boozwaer het is hart om te gelooben die 't niet en sage / nogtang is 't een schoon tijt-hostinge in zyn gezelschap te zyn. Godt gebe dat hy onsen weg repse. Seker Deere / zepde een Engels man / soo doet hy ook tot Boisbeaur toe / also hy seyt. Ik ben daer af seer blijde (zepde de Koning wy en hebben hem niet te senden) maer ik wil dat uwer sesse zyn / die hem zult gaen danken van de goeden die hy ons gesonden heeft / ende gy zult hem vzaegen of hy wil komen spapen in ons Berberge? want ik geloove dat wy 't beste quac-

quartier hebben / soo sult gy zynen staet
sien ende zyn maniere van doen. Geern
Heere / ende wy sullen u daer af pet we-
ten te seggen / is 't dat hem belieft ons in-
te laten / ende wy sullen Jan van Parijs
groeten van vanden wege / ende zyn Edel
gezelschap.

Hoe de Koning van Engelandt sandt
fesse van zyn Baender-Heeren tot
Jan van Parys, hem dankende van
zyn goeden die haer gezonden had.
en hoe hy by hem in de Kerke
quam.

Het xx. Capittel.

De Baender-Heeren des Konings
van Engelandt gingen heeren in het
quartier van Jan van Parijs / 't welk zy
vonden al begraven ende met Doomen
bestooten / ende wachtens aen de Poorte.
Doen waren zy al verwondert / ende zy
vraagden de Wachters wien datse aen-
gingen. Zy antwoorden hem: Wy staen
onder Jan van Parijs / ende gy / wien
gaet gy aen? Wijn Heeren / wy zyn van
des Konings van Engelandts Volk / die
heest ons gesonden aen Jan van Parijs /
om hem te danken van den goeden die
hy hem gesonde heeft. Ist dattet u be-
lieft / soo machte dat wy hem spreken.
Geerne (zeiden zy) want hy heeft ons
bevolen / dat men den Engelschen geen-
ding weygeren en soude / om dies wille
datse in zyn gezelschap gekoomen zyn.
De Baender-Heeren gingen binnen / al
verwondert van het gene dat zy zagen.
Ende als zy waren voos 't Logys van
Jan van Parijs / soo vonden zy ander
Wachters die de Poorten bewaerden /
welke zy reberentie deden / ende zeiden de
saeke waerom zy quamen. Doe ging de
Capiteyn van die Garde vernemen ofse
hysc soude laten inkomen. Ende terkon-
ing als hy wederom gekomen was / zeide

hy tot de Engelsche: Mijn Heeren / ons
Wesler sit ter Tafeln / maer dies niet
tegen staende hy wil wel dat gy binnen
komt / volgt my. Zy ging voos de Darn-
der-Heeren na / ende als hy in de Sale quam
soo viel hy op zyn knien / ende alsoo deden
ook de Engelsche. Als zy sulken staet
sagen / ende dat Jan van Parijs alleen
aen de Tafel sat / ende sijn volk om
hem / ende de geene die hy toe sprak / sette-
den hem knien op d' aerde / soo waren
zy daer af verwondert. De Sale was al
behangen met kostelijke Capitssepe / ende
den Hemel ende de vloer wel besprecht /
ook feesteerde Jan van Parijs de Engelsche
wel / ende dede hem lieden goede chere.
Ende eetende / soo houtenden hy lange met
hun lieden. En als hy gegeten hadde
ende de ghatie geseyt was / soo begosten
alle soozten van Instrumenten te speelen
met groote melodye. Den leyde de En-
gelsche om te eeten met de Baender-Heeren
van Frankrijk / ende zy werden seer wel
gekent / ende al met waerne spise. Soo
verwonderden zy hun seer van de groote
volghed van goederen die daer waren / ende
van de groote meenigte van Gout ende Sil-
ber werck dat daer was. Na den eeten
namen d' Engelsche oorslof / ende keerden
weder tot den Koning / den welken zy
vertelden al in 't lange / 't geene zy hadden
gesien: waer of hy hoe langer hoe meer
verwondert was. Soo wils hy niet wat
seggen / dan dat hy hem niet verlaten en
soude / soo lange / als hy humen weg
houden woude. Smezzens ging Jan
van Parijs ter Kerke / daer was een
rijkeijst Pautweloen ofse Certe gehangen.
Ende daer na werdte de Missie begost met
vraeije Dangers die hy met hem leyde.
Dit werdt den Koning vertelt / dewelke
quam soo haest als hy mocht ter Kerken.
Jan van Parijs ontboot hem / dat hy
soude komen in zyn Pautweloen: Doe
gingen zy hem halen: ende zeiden hem
Heere / Jan van Parys bidt u / dat gy
sege

sout willen komen in syn Partweissen / so
 sult gy dat tot uwen gemakke sijn. De
 Koning seide hem: Ik sal gerne gaen.
 Ende als de Koning in het Partweissen
 ging / soo groetede hy Jan van Parys:
 dewelke hem weder groetende / ende hy
 maekte hem plaetse by hem. Het was
 schoon om sien dat Partweissen van bin-
 nen / ende de schoone kinstens die daer wa-
 ren / als oock het Cleraet van de Capelle.
 Als de Koning gedaen was / soo nam te-
 gelijk oorslof / ende sy quamen in hun
 Logijs om te ontsien. Jan van Parys
 fande de Koning van Engelandt al wat
 nie kost / alsoo hy s'abonts gedaen hadde.
 Daer na saten sy te Weerde / ende reden
 in der maniere / als gy gehooit hebt / to
 Bordeaux toe / daer Jan van Parys syn
 Verberge altoos gemacht vonds / ende
 elker machijot sicut hy 's den Koning
 van Engelandt / dewelke hem seer ver-
 wonderde van waer sy komen mochten /
 in soo kistne Drekken als sy somtijds had-
 den.

Hoe de Koning van Engelandt ende
 Jan van Parys te gader reden ende
 kouteden van hunne Reize.

Het een- en twintigste Capittel.

O een tijdt al sy reden ober geen sijn
 Bordeaux / soo vragde de Koning
 van Engelandt Jan van Parys / oft hy
 gaen soude tot Bayonne / ende Jan van
 Parys antwoorde ja. Ik woude wel
 (seide de Koning) dattet niet uwe reise
 gelegen ware / te komen tot in Spanjen.
 Certen (seide Jan van Parys) nusschien
 soo sal sijn. Want komet my in den sin /
 so sal ik 't volbrengen / bekedet Godt.
 Want temant anders en ben ik onder
 woopen (naest Godt) dan myn sijn oft
 wils. Want om geen Mensche die leeft

en sal ik doen na mynen wille. 't Is
 een groot ding (seide de Koning) ende
 ist dat gy lange leeft / gy sult uwe vooz-
 nemmen moeten veranderen / of gy sult
 geboelen wat armoede is. Secker (seide
 Jan van Parys) daer vooz en heb ik my
 niet te wachten / want ik hebbe meer
 goeds dan ik sal kunnen verteeren myn
 leven lang / ende den staet die ik houde. De
 Koning sag syn volk aen / ende seide
 in hem selven dat dese Man niet wel by
 syn natuurlijke sinnen en was / ende hy
 was heel verwondert / ende hy en wist
 niet wat hy denken soude. Maar soo vers-
 wasser al / dat Jan van Parys den Ke-
 ning soo wel te vreedden hiel / als hy ooit
 sijn leven hadde geweest. Op een tijdt soo
 begosie te regenen / ende als Jan van Pa-
 rys ende syn leden sagen / dat den regen
 quam niet geweldt / soo namen sy hun
 Mantels ende reis happen / ende qua-
 men tot by den Koning / dewelke hem
 gedroft te aensien in sulken doen / datse
 hun niet en hadden te wachten vooz d
 regen. De Koning seide; Jan van
 Parys myn vrient / gy ende u volk hebt
 gebonden gorde kleeberen tegen den regen
 ende 't quart weder / want hy noch syn
 volk en hadden geen Mantels / ende doe-
 ter tijdt en werden sy niet gebruikt in Eng-
 landt / ende oock en wisten sy de manieren
 niet om die te maken. Ende alsoo vzaegen
 de Engelsche hun goede kleeberen / die se
 hadden doen maken tot de nullost. Want
 in hun Landt en wist men hier te spreken
 van Malen te vzaegen ofte Bahuen te voo-
 ren. Daerom menyt gy wel denken /
 hoe hun kleeberen te geraken waren /
 sommige waren lang / d'ander kort /
 d'and're geboedert met Mantels / met
 d'ossen / en andere hoeringen / die ge-
 krompen waren van den Water / ende
 s'anderdaegs sag men 't Laken / dat
 stont gerim-elt op de voorsz. voerlingen
 die bedorben waren. Toen antwoorde
 Jan van Parys den Koning aldus:
 Weere /

Heere / op die een Koning zyt / ende
 een groot Heere / sou u velt doen huiſen
 dragen om hun lieden te bedekken by
 den alſt regent. De Koning begoft om
 deſe woorden wille ſeer te lachhen / ende ant-
 wooyde hem: Doozwaer myn vriend /
 men ſoude moeten hebben ſeer veel Ele-
 phanten om ſoo veel huiſen te dragen.
 Daer na trok hy tot ſyn Vaender heeren /
 ſeggende al lachhende: Heb op wel ge-
 hrozt wat deſe Gilde geſeit heeft: en
 toont hy niet dat hy ſot iſ: Hem dunkt
 om den grooten ſtaet die hy heef: (dien hy
 niet verkreegen en heeft) dat hem geen ding
 onmogelijſ en iſ. Heere (ſeide de En-
 geliſhe Vaenderheeren) het iſ een luſtige
 ſchynoytge by hem te ſyn. Zoo en be-
 hoodet u niet te verdrieten / want hy doet
 er veel deugden / ende ook reif op met
 hem te vrolijker ober Landt: Ik woude
 datter Gods wille ware / dat hy woude
 met u ter Builoft gaen / want alle uwen
 ſtaet ſou daer by ge-eert worden / indien
 dat hy hen aen u verhuuren woude / ende
 dat gy hem een goede ſomma gaeft. Ik
 zoude wel willen ſeide de Koning / maer
 maer fake / dat hy ſeide dat hy niet van
 onſen Volke en ware / dat ſoude ons een
 gro- te verachtinge ſyn / de Vrouwen ſou-
 den onſen ſtaet luttel achten tegen de ſy-
 nen. Doozwaer zeide de Vaenderhee-
 ren / op ſegt waer. Zoo lieten de En-
 geliſche niet mede hun redene varen / want
 de regen biel hun ſoo ſwaer ober den ha's
 dat daer niemand en was / hem en ver-
 langde na de Herberge. Als zy in de Stadt
 waren / ſoo ging ſegelijſt logeeren ter
 Herberge die hem bereidt was. Waer
 Jan van Parijs ſondt altoos de Koning
 van Engelandt van ſyne goeden.

Hoe dat in 't paſſere van een klein
 loopend Water veel van des Ko-
 nings volk verdronken. ende hoe Jan
 van Parys ende zyn volk ſtoutslyk
 over gingen.

Het twee- en twintigſte Capittel.

DES anderen daegs ſnoorgens quamen
 zy te Zaponne / ende van daer vertrek-
 kende vonden zy onder wegen een Riviere /
 ende alſoo de Koning van Engelandt
 ende zyn lieden die booren waren / begoffen
 te voert te paſſeeren / verzonken meer
 dan zestiſ / die quaſſa opgezeten wa-
 en / waer af de Koning ſeer t'onbieden
 was. Ende Jan van Parijs / die al zul-
 verlijſ na quam / en was niet zeer ver-
 haef van de Riviere / want hy en zyn ge-
 als zy waren aen de Riviere / begoffen zy
 ober te paſſerden d'een vooz en d'ander na
 in zulker manieren datſe al ober quamen
 dooz den wille Godts: Want 't Water
 was groot gewozen / ende hadde de Brug-
 ge af gewozen die daer was / waer dooz
 datter groote perijkel was: Maer op dat
 pas wachte hem Jan van Parijs ende zyn
 Volk / datſe niet en verzonken. De
 Koning van Engelandt ſtond op de kant
 van de Riviere / miſbaer machende ober
 zyn Volk dat hy verlooren hadde / en ſag
 hoe dat Jan van Parijs paſſeerde / ende
 hy was verwondert dat niemand van zyn
 Volk en verzonk in dat loopende Wa-
 ter. Ende als zy ober waren / zoo begoff
 de Koning te zeggan tot Jan van Parijs:
 mijn vriend / op hebt u ter geluk ge-
 hadt dan ik op deze Riviere / want ik 'er
 veele van myn lieden verloren hebt. Doe
 begoff Jan van Parijs te grenſchen ende
 ſprak tot hem: ik verwonder my van
 u / die ſo machtig ende rijt zyt dat
 gy niet en doet een Brugge nae- dragen /
 ſou u Volk ober te zettien / als men aende
 Riviere

Wiltien komt / want hier hadde hun
lieden wel van node geweest. De Ko-
ning nam het aen als oft hy geenike-
niet tegenstaende zyn verlies / ende zepde:
Doozwaer gy geeft my goede redene. Wel-
aen laet ons aentziden / want ik ben seer
mat / daerom soude ik wel willen in de
Berberge zyn. Doen zepde hem Jan van
Parijs (al de geene die hem gelept ende
berpnde als of hy niet 's verstaen hadde /
Heere / laet ons een wepnig saren in
dit Bosch. Ter goeder trouwen (zepde de
Koning) ik en heb nu geenen lust om te
loopen. So reden zy soo seer dat zy quamen
elk in hun Berberge / daer al de Engelsche
knaegden ende misbaer machten om
hun Drienden en Wagen die verzonken
waren in de Ristiere: Nochtans bezeden
zy de meeste vzeugt die hun mogelijk was.
Want zy moesten gaen ter Bzuplost / het
welk eensdeels deede hunnen djuh ver-
gaen / en zy bleben twee of drie dagen
sill leggende. Als 't op een ander tijt ge-
keurde datse op 't Veldt waren / ende da-
de Koning eensdeels zyn leet vergeeten
hadde in 't ryden / vzaegde hy Jan van
Parijs / Mijn lebe Drient ik bid u segt
ons / om den tijd te kosten / om wat sae-
ken dat gy komt in dit Spaensche Lande?
Doozwaer Heere / zepde Jan van Parijs
ik sal 't gerne seggen. Ik segge ende
verzeker u doozwaer: dattet geleden mag
zyn omtrent vyftien Jaer / dat myn Va-
der wopen die Godt genadig zy / quam
jaegen in dit Landt / ende als hy van daer
scepde / soo leyde hy een stricken ender
Spnde / ende ik home my hier vermen-
den / om te sien oft die Spnde gebangen
ware. Zy myn trouwe (zepde de Koning
al laggende) gy zyt een groot Nager-
die soo beyde komt soeken utwe Wep-
werk. Doozwaer / waert dat gy gebangen ware /
zy soude vzerottet zyn / en ge reten van
den Wormen. Op en weet (zepde Jan
van Parijs) den aert niet / want de Spn-
den van desen Lande / gelijken niet de

utwe / want dese houden hun seer lange
sonder daer op te pepnen. Om deze an-
woozt loegen de Engelsche seer / dewelke
niet en verstonden tot wat epnde dat hy
dat zepde / ende sommigke zepden dat hy
sat was. Als zy waren seer na by de Stad
van Burgos / daer de Koning ende de
Koninginne van Spanjen waren / ende
in welke Stadt de Bzuplost soude gehou-
den worden / zepde de Koning tot Jan
van Parijs aldus: Jan van Parijs myn
Driente / is 't dat gy wilt komen met my
tot Burgos / ende u my verhuuten soo
sal ik u overbloedelsk veel Gelts gevan /
ende oock sult gy sien een seer schoone ver-
gadringe van Dzuuwen ende Heeren /
Heere / zepde Jan van Parijs / van daer
te gaen / en weet ik niet wat ik daer af
doen sal: Waer aengaende dat ik my u
verhuuten ende geven soude onder uwe
Subjectie / dat en deef gy niet denken /
want doozwaer om uwe Koningrijck en
soude ik dat niet doen / noch u geldt en
hebbe ik niet van doen / want ik des heb-
be meer dan gy. Als de Koning hem
dus hoorde versacken aste welgeren / was
hy daerom seer vzaede / ende hadde wel
gewilt dat Jan van Parijs in Dvank-
rijck geweest had e: Beduchtende: waren
saethe dat hy te Burgos ginge / dat hy
nen slaet niet en soude geacht zyn tegen
den zynen: Soo en dozst hy hem niet
meer daer af spreken / dan dat hy hem
zeide: Segt hy utwe trouwen / en denkt
gy daer niet te komen? Zy mijnen eed
(antwoozde Jan van Parijs) hy abou-
tuuren sal ik 'er gaen / ende misfchien niet /
na dattet my in den zin komt. Hier mede
lieten zy hun redenen vaten: maer de Ko-
ning prinsde wel dat hy daer komen zou-
de / waer af hy ontfeldt was / maer hy
en dozste daer geen ander gelaet tonen.
Des abonds logeerden zy alsoo zy gewoon
waren. Ende des anderen dachs knoz-
gens / soo zelde Jan van Parijs tot den
Koning dat hy hem niet verbeiden en sou-

de / want hy en soude dien heelen dag van daer niet goen. Ende hierom zoo vertoonden Koning van daer / zynde op een Saterdag / ende de Burgloft zoude gehouden worden des Maendag daer aen volgende. De Koning teed zoo zeer / dat hy op dien dag te Burgos binnen kwam / aldaer hy ontfangen werd in gwoote triumphhe ende cere / met alle zyn Vaenderheeren ende Ridders.

Hoe de Koning van Engeland te Burgos kwam, alwaer hy eerlyk ontfangen wert.

Het xxlij. Capittel.

Omtrent drie of vier uren des abonds kwam de Koning van Engeland te Burgos / alwaer hy wel ontfangen wiert / want daer was een zeer schoone vergaderinge. By den Koning van Spangien was de Koning van Portugal / de Koning ende Koninginne van Arragon / de Koning van Navarre / ende meer andere Princken en Baronnen / Drouwen ende Jonck-drouwen zonder getal / die alle den Koning van Engelandt gwoote cere deden. Waer als de Dochter des Koning van Spanjen hem wel hadde gesien ende doosien / ende dat zy hem wel bemerkte hadde / zoo en was zy blyd of niet seer blyd / ende dagte datter niet en was 't geene dat haer gebrak. Nochtans was de zacke zoo breye gekoomen / dat zy geen ander raed nog middel daer in geschickten en kofte / om haer Vaunders ende Moeders cere te bewaeren. Daerom zullen wy een luttel afdaien van hun lieden te spreken / ende wy zullen weder-heeren tot Jan van Parps / dewelke reede den gantschen Zondag / geijft de Koning van Engeland / tot op twee Mijlen na by de Stad / want hy wiste wel den dag van der Burgloft /

ende hy kwam logeren in een lijn Steden / 't welk sag twee mijlen van Burgos / Doe zandt hy twee Herauten / bezaengeselschap met vyfshondert Ruyters / aen den Koning van Spanjen / van hem Logps begeerten in de Stad voor Jan van Parps.

Hoe de twee Herauten als zy by der Poorten waren, alleen in de Stad gingen met twee Dienaers, die gekleet waren gelyk zy.

Het xxlij. Capittel.

De twee Herauten waren alle beyde gemonteert met een rhyelph gulden stuk / gemonteert op twee witte Hackenepen zoo kofselph toe gemacht datter wonder was. Als zy by de Stad waren / zoo deden zy aldaer hun Volk blyben / tot dat zy wederom awamen. Ende zy en lyden niet hun niet meer dan elken een Partie / dewelke gesleed waren met syn Violet Fluweel / en ook was 't cleeraet van Peerden van den zelven. Aldus reden se in de Stad / ende kwamen voor des Konings Paleis / ende bjaegden de Lieden die zy aende Poorte bonden / waer de Koning was. Ende zy bjaegden hun wie zy waren. Wy zyn van Jan van Parps Dienaers / die zend ons hier / om den Koning sommige dingen te zeggen van zynent wegen. Men ging zeggen den Koning van Spanjen / (die alreede ter Tafelen / met alle zyn Vaenderheeren) datter gekomen waren twee Herauten / zoo wel gerust ende toegemaekt als zy opt gesien hadden / ende zy zeggen dat zy Dienaers zyn van eenen geheeten Jan van Parps / die hun lieden tot u zent. Wat belieft u / myn Heere dat men hun segge? De Koning zepde houtze by u kouten / ende doet hun goede clere aen / tot dat wy ge-reten hebben / ende dan zullen wy met hun lieden spreken.

Doe

Hoe de Koning van Engelandt begoft
te vertellen van de feyten van Jan
van Parys.

Het xxx. Capituel.

Hier-in-tusschen begoft de Koning
van Engelandt (die wel merkte dat
Jan van Parys ter Feest komen wou-
de) te zeggen in deezet manieren: Myn
wel beminde Heere / Ik bidde u dat ghy
den Hertauten goede antwoorde geest /
kwant ghy zult groot wonder sien / ende
Ik myne wel te weten dat hun Heer-
ster begeert. Wie is desen Jan van Pa-
rys (zjde de Koning van Aragon)
Heere / zjde hy / het is een zeer Ryche
Burgers Sone van Parys / ende hy voert
zoo schoonen slyp oft staet als opt Wen-
sche boerde. Doe zy de Koning van Ar-
ragon: Hoe veel is 'er? De Koning van
Engelandt zjde: twee of drie hondert
Paerden / ende zoo seltsche lieden ende wel
toe-gemaakt / als gy u leven opt zaegt
na myn dunken. Doozwaer (zjde de
Koning van Aragon) dat zonde een
wonder ding zyn / dat een siegt Burger
van Parijs zoude mogen zulken Staet
zoo lange onderhouden / als tot hier toe
te komen. Doe (zjde de Koning van
Engelandt.) 't Goudt-werk en Silver-
werk daer hy aileenlyk meede gediende
wozd / is genoeg om een Koningryk te
kopen / want ik verzeher u dat 't bat schyn
eenen vroom ofte fantansie te zyn / van an-
ders. Doe zjde de Koning van Ara-
gon / het ware een lust om te sien / daer-
om wy bidden u wattet koste / dat wy
hem sien. Certyn (zjde de Koning van
Engelandt) hy is zoo kwaet om bevoe-
gen in eer bewapning / als ghy oijt zaegt /
ende niet meer en acht dan de zyne / an-
ders is hy zeer minnelyk ende zeer ge-
mynsaem. Maer Certyn ik zal u wel
meer zeggen / want mijn dunke hoe scaerpe

manieren dat hy heeft / dat hy eensdeels
metter Mannen gequeld is. Want hy
syzekt zomtyds woorden die nog hoest
noch sieert en hebben / anders zoude men
hem wel agten voor een Wyf Man. Wat
zijde hy dan / Liebe Sone / zjde de Koning
van Spanjen. Wy myn trouwe myn
Heere / zjde de Koning van Engelandt /
Ik zal 't u zeggen: Op eenen tyd als wy
te zamen reden / zoo regendent zeer harde /
ende als hy ende zyn Volk aengedaen
hadden zeehere Klederen / die zy deden
zeehere Paerde dragen / die hun zeer wel
beschermen tegen den Regen: ende als Ik
hem zjde / dat hy wel boozsien was tegen
den Regen: zoo zjde hy tot my / dat Ik /
die een Coning was / myn Volk zoude
doen Wypzen dragen / om die te beschutten
tegen den Regen. Om dies woordt wille
begosten zy alle te lachen. Nu wel aen
myn Heeren zjde de Koning van Portu-
gael / men behoort niet te geliken met de lie-
den in hun af wezen. Ik en geloobe niet
of hy is een Wyf Man / is 't dat hy kan
vinden een maniere om zulken hoop Volk
zoo beyre te gelpden: Het en is niet waer-
schynelphen / dat het zy zonder groote
wysheyt ende verstandt. Deze woorden
des Konings van Portugael waren zeer
gelooffelph by de Heeren ende Vrouwen /
want hy was zeer Wys. Maer nog en
hebt ghy het alles niet gehoozt / zjde de
Koning van Engelandt / Ik zal u twee
der schoonsie Klugten zeggen dien ghy
opt hoozdet. Op eenen tyd als wy ober
een Riviere passeeren zouden zoo ber-
dronkender beele van mynen Volke /
om des Waters wille dat zeer siech liep.
Als Ik nu upt was op den kandt / ende
op 't Water zag / zoo kwam hy tot my /
ende om my wel te troosten / zoo zjde hy
tot my: Heere / ghy die een machtig
Koning zyt / ghy behoort met u te doen
voeren een Brugge / om u Volk ober de
Riviere te doen passeeren op dat zy niet en
berdronken. Als hy dat gezpdt hadde / soo
beg.

begosten zy te lachen in de Sale / zoo zeer dat wouder was. Ende het duerde lange eer hy stil ende te vreden was. De Dochter des Koning van Spanjen / die dit al aen hoorde / zude tot hem / myn liebe Heer ende Vriendt / ik bidde u zegt ons 't ander dat hy u gesejdt heeft. Siker / zude hy myn Lief / geerne. De ander / alzo als wy te zamen reden / zoo byargde ik hem / om den tyd over te byngen / wat de oorzaak was waerom hy in dit Land kwam. Hy antwoorde my / dattet omtrent vyftien Jaeren geleden was dat zyn Vader gehoomen was alhier te Lande / ende als hy weder-keerde / zoo hadde hy een Spind-vogel eenen strik gelept / ende hy kwam nu besien oft de voorsz. Spind-vogel gebangen was. Als men deze vebenen hoorde / zoo begost de Koning te lachen meer dan te bozen. Ende alzo lange maekte de Koning van Engelandt 't geene dat hy vertelde van Jan van Parys / dat de Avontmael tydt gedaen was. Als de Tafelen op geheben waten ende de gratie gesejdt / soo zondt de Koning van Spanjen om te halen de Herauten van Jan van Parys: dewelke waren scriffche Dames / ende eben eens gekleedt: daer na bede hysse homen booz alle 't Gezelschap.

Hoe de Herauten van Jan van Parys kwamen in de Sale daer den Koning van Spanjen was gezeten met veel Koningen, Baenderheeren, Ridder ende Vrouwen, om Logys te begeeren aen den Koning voor haer Meester.

Het xxvj. Capittel.

TEr begeerten van den Koning van Spanjen / kwamen de Herauten in de Sale daer zy alke vergadert waren / ende zuden: Heer Koning van Span-

jen / Jan van Parys groetet u ende alle 't Gezelschap / ende bidt u dattet u beliebe hem te doen bestellen een Logys / dat bekwaem zy booz hem ende zyn volk in een Quartier van dezer Stad bezonder / ende hy zal u ende de Vrouwen komen bezoeken / anders en zal hy niet komen. Ter goeder trouwen / myn Vrienden zude de Koning / om Herberge en zal het niet agter blyben / want ik zal hem Logys genoeg doen geven. Heere (zuden de Herauten) belieft u nu ons te doen bestellen / om te sien oft hy daer soude konnen Herbergen. Dat wil ik geerne doen zude de Koning. Doe gaf hy hun eene van zynen Hofmeesters / en zude tot hun-lieden: nu gaet in Godts Name / myne Vrienden / ende hebt ghy oet van doen eyscht het / ende ik zal 't u-lieden doen bestellen. Grooten dank hebt Heere / zuden de Herauten. Doen zingen zy dooz de Stadt / ende wouden hun Herberge geven booz drie hondert Paerden / maer zy en achteden dat niet. Soo wierdense wederom gebragt booz den Koning / welke hun-lieden vragden oft zy Herberge genoeg gebonden hadden. Doozwaer Heere Heen / zuden wy / want wy behoeben wel tien werc zoo vele / eer dat onze Meester ende zyn Volk mogen gelogeert zyn. Doe / zude de Koning / hebt ghy te logeeren meer dan drie hondert Paerden? Jaer Heer / zuden zy / meer dan tien duysent / of hy en zal hier niet komen. Wy sullen moeten hebben van de groote Kerke af / tot beneden aen de Poorte. Doe zude de Koning / het is meer dan 't vierendeel van der Stadt. Heere wy en konnen ons niet met minders behelpen / alzo ghy moogen sien zult. Ende doozwaer ghy zullet moogen wel vzoeg hebben / want de Vrouwen hebben groot verlangen om uwen Meester te sien: Wy sullen terstondt doen behuyzen de geene die daer gelogeert zyn / ende Moorgen

vroeg zuldy het gereet vinden. Hier op namen zy Bozlof van den koning ende sepden hem datse souden gaen halen de Foeriers om de Verbergen wel vroeg te maeken. Nu gaet bypelyk sepde de koning daer en sal geen gebrek aen zyn / ende geoeriet oft bebreest myn uwen meester. Grootte sprake wert daer gehouden dien nacht van Jan van Parijs / ende zy hadden verlangen na des anderen daegs - smorgens om hem te zien. So sullen wy van hun lieden laten te spreken / ende sullen seggen van de Herauten die wyt de Stadt gingen / ende quamen tot hun vyf hondert Ruyters die zy daer gelaten hadden / seggende wat tydinge dat zy gehad hadden / dewelke niet op en hielden dien nacht hun te verciereen en te kleeiden op het eerlykste als zy kosten / tegens des anderen daegs.

Hoe de Herauten Jan van Parys de antwoorden des Konings van Spanje brachten, ende hoe de vyf hondert Mannen in de Stad trokken.

Het xxvij. Capittel.

De Herauten reden den geheelen nacht / om antwoorde te gaen geven aen Jan van Parijs / van 't gene dat zy g daen ende gehandelt hadden met de koning van Spanjen. So deden zy soo veel dat zy quamen booz Jan van Parijs / ende vertelden hem in 't lange wat zy gedaen hadden / ende van der grooter schoonheid van de Maaget / dewelke Jan van Parijs seer behaegde. Daer na dede hyse wedetheeren om te gaen gelepen de eerste vyf hondert om de Logysen te maeken. Da desen riep hy alle de Voysen ende Baender - heeren en badt hun dat zy wel onderhouden souden zyn bebel / na de forme ende maniere die hy hadde booz hem genoomen te houden / soq dat men niet en derf vzae-

gen of pegelyk groote begeerte hadde om hem wel te dienen ende te eeren / want andere en sochten zy niet / dan te doen dat hem aengenaem ware. Des anderen daegs de Heeren ende Vrouwen die ter Buzplof waren gekomen / ende ook selve de dochter van Spanen / stonden zeer vroeg op / van zorge die zy hadden dat zy Jan van Parijs niet en souden sieg li-komen. Daerom deden sy sluiten alle de doortpaden en straten / op dat Jan van Parijs niet en soude mogen booz by eijden / booz eenigen anderen weg dan booz by het Paleys. Ende hier en tusschen dat sy daer af spraken / siet soo quamen de twee Herauten met de twee Daglen / toemacht also gy bozen gehoozt hebt. Daer na quamen de vyf hondert Ridders in sulker kleding. So liep de tydinge in 't Paleys / dat Jan van Parijs quam. Cersoudt als zy tydinge hoorde / soo sach men het volck komen met soo groote hoopen dattet wonder was. Ende als de Foeriers begosten het Paleys te genaken / also als zy booz by reden / de koning seer curieus wesende / om te weten oft Jan van Parijs in die hende was / soo spoede hy hem om tegen hun lieden te spreken / also gy zult hoorjen.

Hoe de Foeriers passeerden voor by 't Paleys des Konings van Spanjen, dewelke hun-lieden welkom heer.

Het xxviii. Capittel.

De koning van Spanjen sepde tot hun-lieden: Gy Heeren gy zy welkome. Segt ons / beliebet u / wie is Jan van Parijs; op dat wy hem kennen. Heere sepde doen een van hun-lieden / hy en is in dit geselschap niet. Wie zyt gy dan? sepde de koning. Wy zyn / sepden zy / Foeriers / die hem

hoo.

hooften zyn herberge maecten. Als alle'voor ons ende voor hem / is 't dat hy het de Prinzen ende Vrouwen die daer waren behjeft / om dies wille dat hy grooten deze antwoorde hoozden / ende zagen zulken hooz / Foriers / 300 waren zy daer aen alle verwondert. Doe zepde de koning van Spanjen tot den Koning van Engelandt: Hoe behoude Sone / gy zepdet dat hy niet meer en hadde dan omtrent drie hondert Peerden / ende daer isser voor by gereden meer dan byf hondert / ende ook en zal hy niet komen zonder groot gezelschap. Certejn / zepde de Dochter / het zyn seische lieden ende wel toegemaect: Seker gy behoort hunnen Heere wel te feesteren die ons komt 300 grooten eere doen dat hy t' onser Wyloft komt / want de geheele feeste zal daer by ge-eert zyn. Boozwaer Dochter gy zegt waer: Daer om zal ik pemandt zenden aen zyn Volk oft lieden die gekomen zyn / om hem te doen betsten aen Lijnwaet ende keukenwerk / ende Capitsjerpe ende al 't geene dat hem van noode zyn zal. Doe riep hy zynen Hof meester / ende zepde tot hem: Gaet in den wijk die gy zynen Volke bestelt hebt / ende maect dat men hun geve al 't geene dat zy behoeden zullen. Den Hof meester ging daer heen / ende vantse alle onleedig / de zonnige maecten Baille-Boomen / de ander bzaken de hupzen / om van d'een in d'ander te gaen: d'ander spanden de Capitsjerpe / 't scheen een Wereldt te zyn. Als den Hof-meester die zag / 300 was hy daer af verwondert / nochtang dede hy zyn bootschap / ende zepde tot hun. Ik come hier om u te zeggan dat 't geene dat u ontzyecht / het zy Silberwerk oft Capitsjerpe / ik zal 't u doen leberen. Doe antwoorde een van de Herauten: Grooten dank hebbe den Koning ende gy / seker ons en gezye niet / want de Wagens zullen schier komen / die den hups raedt mede bzingen / ende zegt den Koning / waer 't zake dat hy bestitit ware van Capitsjerpe / goude of silber-werk / wy hebben des genoeg

stiepp van byzende Heeren heeft / 300 man zepdt / 300 komt het ons zeggan ende wy zullen doen sifl staen 10 of 12 geladen Wagenen / die hem wel gerieven zullen. Ik dank u zepde de hof meester; ende hier mede schept hy van daer / al verwondert / ende hy quam tot de koning booz de Waender-heerschap ende de Vrouwen die zeer nau luyfsterden. Zeer verwondert den hun de Waender heeren ende de Vrouwen van de bootschap die de hof meester gedaen hadde. Zoo en spraken zy anders niet al 't Paleys booz / dan van Jan van Parijs / na wens komste zy zeer groot verlangen hadden. Ende als zy lieden aldus zonderlinge spraken / 300 quam daer een Schilt-knecht loopen die quam zeggan: komt siet Jan van Parijs in komen / haest u wel zeere. De Koningen namen de Vrouwen pegelijc te hemwaerts / ende quame alle aen de Denckeren van de Paleys / de ander gingen bukten de straete / om te beter te sien.

Hoe de Leyds-mannen van de Wagenen van Jan van Parijs quamen in schoon ordinantie, ende achter hun de Wagenen van der Tapitsferyen Keukengereetschap, Kleeders ende alle het Zilver werk.

Het xxix. Capittel.

Twēe hondert Mannen van Wapenen ofte vype Kuyters / quamen wel toe-gemaect / gewapent ende gebareert alzo de zake eyscht / ende daer gingen twee Trompetten boozen ende twee Zwtziers Cornielen / ende eenen Fluyte; ende deze lieden waren opgezeten op goeden hengsten / die zy deeden spingē ende blicheien / dattet een trumphe was

was dit te zien / ende zy quamen twee
ende twee in zeer fraeye Ordmantle. De
Koning van Spanjen bjaegden den
Koning van Engeland wat lieben dat
dit waren? heere (zypde de Koning van
Engeland) Ik en weet niet af: Want
Ikze niet gezien en hebbe onder wegen
Ende doe riep de Koning van Nabazre/
dewelke de Maget by der hand hield
voorz de vensier: Wie zyt gy lieden; Mijn
heeren / wy zyn de geleidens van de Wa-
genen van Jan van Parijs / die hier na-
ons komen. Och (zypde de Jonkvrou-
we) wat een triumphanten staet is ditte
voorz een Burgers Soone; Gy meugt
wel denken / liebe Zuster (zypde de Ko-
ning van Nabazre) dat Ik 'er af verslagen
ben. Wy myn trouwe het dunkt my be-
ter eenen droom te zyn / dan yet anders.
Als zy also te zamen spraken / siet zoo
vertoonnen hun de Wageningen van de Ca-
pitserpe / mitsgaders groote hengsten /
ende tot elken Wagen acht hengsten rij-
helfst toe-gemaakt / ende daer waeren
vyf-en-twintig Wageningen / alle bedekt
met Fluweel op Fluweel / voorzwaer zeer
kostelyk. Als de Vrouwen deze schoone
Wagens zagen / zoo stondenze alle verstopt
ofte verbaest / ende alle de Heeren en Va-
ronnen ook. Gplacen; (zypde de Jonk-
vrouwe) wy en zullen hem niet zien / want
hy behoort te zyn onder deze schoone ende
rykelyke Wageningen. Ende doe riep de
Koning van Nabazre / tot de geene die de
Wagen Heerden menden / (want elken
Wagen hadden twee Mannen te Doete
om de Paerden te bestieren / dewelke zeer
lange ende sterke Mannen waren) zeg
myne Vrienden / wat is in deze schoone
Wagens? Zoo zypde daer een / 't is Ca-
pitserpe. Ende als 'er tien op twaelf voorz-
by waren / zoo zypde hy tot eenen anderen.
Zegt my Vriend / wat is 'er in deze schoo-
ne Wagens? Mijn Heere (antwoorde die)
alle die niet groen gedeekt zyn / zyn de Wa-
gens van de Capitserpe ende Lijn-waet.

Waer van de Koning ende alle die deze
antwoorde hoorden / zeer verwondert wa-
ren. Ja myn Lief / zypde de Maget tot
den Koning van Engeland / gy en
hebt ons niet al gezeyd 't geene dat gy
wist van Jan van Parijs. Doozwaer
myn liefste / zypde de Koning / Ik en had
anders niet gesien / dan het geene daer Ik
uw van gezeyd hebbe / ende daerom
ben Ik zeer verwondert wat dat zyn
mach. Als zy aldus waren spreken-
de zoo wat. n de boorsz. Wageningen voorz by ge-
passeert. Da deze eerste Wagens / ver-
namen zy vyf en twintig anderen met
groote hengsten / gelyk d'andere / maer
de Wagens en waren niet bedekt / dan
met groote panden van root Leder. Ende
terstond bjaegde de Koning van Doz-
tugael: Zegt gy Heeren / wat Wagens
zyn dat / ween hooren die toe? Het zyn
(zypden zy) de Keuken Wagens van Jan
van Parijs: voorzwaer zypde den Koning
Ik zoude het voorz een groote eere houden /
dat Ik ter een half Dozjin hadde van zul-
ken / desgelyk zeyden ook de andere
Koningen: O liebe Heere God (zypde
de Koninginne van Aragon) wie is de
geene die zulken Triumph voeren of on-
derhouden mag / en zullen wy hem niet
sien? Als zy aldus waren koutende quan-
ten hun lieden zeggen dat de noen Maet-
tijd gereet was. Om Gods wille (zypde
de Vrouwe) en spreekt daer af niet / want
daer en is geen meerder genoegte / dan te
sien dezen ontalijken rijdom. Als nu
de voorzypde Wagens gepasseert waren / zoo
quamender vyf-en-twintig andere bedekt
met blaewt Damast / ende de hengsten
beheled met den zelve. Siet (zypde de
Maget / hier komen andere Wagens)
noch kostelyker dan de andere. Ende als
zy by waren / zoo bjaegde men de geene
dese menden / wien de boorsz. Wageningen
toe behoorden. Zy antwoorden / het zyn
de Wageningen van de Kleederen van Jan
van Parijs. Is 't mogelijk (zypde zy)
wat

wat klederen mogen daer in yn / wile
 zouden mogen verbyeten dit te sien / Daer
 na riep zy zelver up'ter Venster; Zegt my
 mijn Vriend / hoe veel is 'er van de garde-
 robbe? Ende hij antwoydz haer / vijf-en-
 twintig. Doozwaer / zeyde de Koning /
 siet daer waer sijhdoms gendeg om te
 hoopen alle onze Koninkrijken; my
 dunkt dat ik d'oorne als ik dit sie. Groot
 geruchte wasser in de Stad / en zonderlinge
 op 't paleys van de komste van deze Man.
 Want de Daerden byleschten ende bedreven
 zulken geruchte dattet wonder was. Te
 Koning van Engeland was versagen in
 het sien 't geene dat hy zag / ende te hoozen
 de rebenen die in de Stad omme gingen

van deze man: want van hem en maek-
 te men geen werk meer; ja ook dat er-
 ger was hij en hadde geene stude nochte
 sonde te spreken noch te speelen met zijn
 onderzouwde / alsoo hij begeerde / waer
 af hij zeer treurig was. Doch om mijn
 eeden hoort te maken / na dat dezen vijf-en-
 twintig wagens booz bij waren / zoo
 quamen terstond de andere vijf-en-twin-
 tig Wagens / alle bedekt met sinweel op
 sinweel Harnosijn / gestrikt met goude
 seer rijhelijk / gestrenjt met chpers gout /
 dat bliint tegen de Sonne dattet won-
 der was. Als men die zag genaken / so
 spoepde hem pegelisk om te sien soo wel de
 Heeren ende Vrouwen als 't gepeupel.

Hoe de Wagenen van het Zilverwerk van Jan van Parijs in quamen, verzel-
 schapt met twee hondert gewapende Mannen. Het xxx. Capittel.

Vele waeren verwondert dit sende: soobe dat Gad uijt den Paradijsen inko-
 Doozwaer. (sejide de Maget) ik ge- men sal. Is 'er enig sterflich mensche
 die.

die zulken Ghesdom t'zamen zoude mogen
brengen? Doozwaer antwoorde de Ko-
ning van Babarze/ waer het zaekē dat
men my gezeyt hadde dattet de Koning
van Byzantijck geweest hadde/ ik en
zonder my niet of verwondert hebben
want het is een zeer schoon Koninkrijk
maer van dezen die men zept een Burger
te zyn/ en weet ik niet wat denken/ ende
ik ben zeer verslagen dat ik niet en weet
waer ik ben. Hoe (zeyde de Jonckvrou-
we) dunkt u dat de Koning van Byzan-
tijck wel zoude konnen zoo veel doen als
deze? Certeyn myn liebe Zuster/ ik ge-
loobe ja/ als hy 't wel besaen hadde. Op
mijnen zoutwe zeyde de Maget het is een
wonderlijck werck: het valt my zeer lang
dat ik hem niet en zie/ om te weten of het
een Man is gelijk d'ander. Zo lange sprac-
ken zy dat de vijf-en-twintig Wagern
voorzij reden/ upt gezeyd den eenen/ den
welken de Koning vzaegde: Zegt mijn
Dint/ wat is 'er in deze Wagēnen die be-
dekt zyn met Carmoijn; Heere/ zeyde
hy/ het is Silverwerk ende de bahu-
koffers van Jan van Parijs. Ende ter-
stont daer na quamen daer twee hondert
Mannen van Wapenen/ al toegemaekt
als om te bechten/ ende zy quamen bier
ende bier in zeer schoon ordinantie zonder
gerucht. Den Koning van Spanjen
riep den eersten/ die droeg een Vaenher-
aen zyn Lancie/ ende zeyde tot hem: Gy
Heeren Jan van Parijs is hy in dit gezels-
schap? Heere/ zeyde die/ neen hy/ hy en
zal noch niet komen in twee uren/ want
hy ende zyn Principsaeste bedēn hun Wack-
tijd luyten/ maer wij zyn gezet om te be-
waren deese vijf-en-twintig Wagēnen
die hier hozen zyn. Als de Wagēns ende
de twee hondert Mannen van Wapenen
gepasseert waren/ zoo zeyde de Koning
dat men zonde gaen eeten daer en tuffen.
Maer de Dvoutwen bedēn aen hem een ver-
zoek/ dat hy goede Wachters zoude laten
aen de Dooze/ om te sien wanueer hy ko-

men zoude. Want zy zeyden/ alle zyn
Liden zyn gepasseert/ ende oock en heeft
hy 'er niet veel niet hem/ zoo en zullen wy
hem niet sien in komen. En zorge 'er niet
voor/ zeyde de Koning/ want ik zonder
d'orbet om zyn dan gy. Daerom zal
ik 'er goede Wachters zitten/ dat wy
daer af de tijdinge wel weten zullen. Doe
gingen zy 't Noen-mael eeten/ maer daer
en werd niet gesprooken over Casel/ dan
van 't groot wonder 't welk zy gesien had-
den. Maer af de Koning van Engeland
verslagen was/ daerom en hoer hy niet
vzolgen zyn. De Koninginne van Span-
en hielt hem aen ten besten dat zy koste.
Als zy gegeten hadden ende de gracie ge-
zeyt/ zoo begofen zy te kooten van der
Duyflost; Maer ziet/ daer quamen twee
Schild knechten/ die zeyden: Komt siet
de schoonste bende die opt gezien was. Doe
stonden de Koninginne op met de Dvou-
wen/ Waenderheeren ende Ridders/ hou-
dende elk een Jonckvrouwe by der hand na
hunnen graet/ ende zy quamen d'een in
de vensteren/ d'ander op vollen straeten/
de welke zoo vol volgh was dattet wonder
was.

Hoe de Artifiers van der garde van
Jan van Parijs in quamen met groo-
ter triumphe en eere.

Het xxxj. Capittel.

T Erstond quamen daer zes Clarcenen
zeer wel toegemaekt/ die gaben zoo
zoeten geluyt dattet een scaep ding was
om te hooren. Daer na quam een Man
van Wapenen/ zittende op een grooten
Wengst/ gebaerdeet ende springende/ die
droeg de vare/ ende na hem volgden
twee duysent Artifiers wel toegemaekt/
ende hadden al wapen-rocken van goud-
smeewerk/ dewelke zeer blinkten tegen
de Sonne/ die zeer schoon scheen. De
Koning van Spanjen vzaegde den ge-
nen

nen die de Baene droeg / of Jan van Pa-
rijs daer was. Hy antwoorde / neen
het zyn de Archiers van zyn Guarde. Hoe
zejde de Koning / heet gy my die
Archiers / dewelk al schynen gzoote Hee-
ren te zyn? Voozwaer zejde de Capiteyn
gy zult wel anders zeggen eer dat hy in
gekomen is. Zoo reet hy vooz-hy / lep-
dende zyn Volk boet vooz boet / twee ende
twee in schoon ordmantie. Men en be-
hoest niet te vraghen / hoe zy besien werden
van Mannen ende Vrouwen. Gy en
zoud niet hebben een enkel Woordchen
hooren spreken / zoo waren zy genept
om te sien het wonder dat daer quam.
Mits dezen quam een van de Herauten van
Jan van Parijs / begeerde van den
Koning den sleutel van der Kerke / om
daer besperen te hooren / want Jan van
Parijs woudeze hooren den zelven dag /
om dies wille dattet Zondag was. De
Koning zejde hem / mijn vziend gy zult
hebben al 't geene dat gy begeeren zult.
Maer ik bidde u / is 't dat gy hier blijven
meugt / dat gy blijft om ons Jan van
Parijs te wijzen. Ik en mag zejde de
Heraut op dit pas niet / maer ik zal u
mijn Pagie laten / die zal hem u wijzen. Hy
en zal noch niet komen / want daer heb-
ben noch te veel van zyn Krijgs-Volk
te komen / die zullen eer in komen / dan
hy. Doe ging hy weg / ende bebal zyn
Pagie dat hy 't haer al wijzen zoude. De
Maget riep de Pagie die wel geleert was /
ende vzaegde hem na zynen naem. Hy
zejde haer dat hy Gabriel hiet. Nu Ga-
briel (zejde zy) ik bid u dat gy van my
niet en gaet / ende siet dezen ring dien
schenke ik u. De Pagien bedankt haer
hooglyk: O myn liebe Gabriel / zal
Jan van Parijs noch niet komen? Mijn
Zus-vrouwe zejde hy / als noch niet / want
zyn Volk van Wapenen zullen eerst ko-
men. Doen zejde zy / zyn dat niet de gee-
ne die passeeren? Neen zejde de Pagie /

het en zyn niet dan zyn Archiers van de
voozhoede / hier zyn der twee duyzent / ende
300 veel van de achterhoede / ik en weet
niet of zy komen zullen met de Mannen
van wapenen ofte na. De Koning ende
alle de Vrouwen ende Zus-vrouwen luy-
sterden zeer na de Pagie / waer af zy zeer
verwondert waren. Doen zejde de Kro-
ning van Aragon: Hoe gaet hy Gooz-
loge boeren tegen echtigen grooten Pynse /
dat hy zoo veel Krijgs Volk mede leyd?
Certejn zejde de Pagie / neen hy / want
het en is maer zynen ordinaris ende dage-
lykschen staet: Hy mijnen eed / zejde de
Koning / 't is 't vzeemste ding daer ik
opt of hoorde spreken. Doen quamen daer
ander zes Alarcouen / gelyk de ander / ende
hun Hoof-man vooze / die beslepen de an-
dere twee duyzend. Voozwaer (zejde de
Koning van Engeland) ik geloofde dat
deze lieden een der Voozten inkomsten ende
ter ander uytgaen / om ons aldus te doen
torben. Voozwaer zejde de Koning van
Portugael / dat ware looffelijc gedaen.
Doen zant hy twee Edel Vaenderheeren
in den wijk daer Jan van Parijs logeer-
de / die gingen 't al besien. Ende als zy
wederom gekomen waren / zoo zejden
zy het geene dat zy gesien hadden / waer
af zy alle verbeert waren; Want alle de
geene die (al zoo zy zejden) als zy in qua-
men / namen hun Paerden / ende zetteden
hun in schoon slag-orden ende harde tzo-
fige ordmantie / ende ik zegge u wel zejde
de grene die de bootschap dede / is 't dat gy
hoe luttel twistis dattet zy tegen hun lieden
maekte / zy zyn lieden om te beschamen zoo
veel als 'er uwer is. Waerom en is 't niet
wel toegesien / dat men zoo veel Volkis in
deze Stad laet komen. Voozwaer (zejde de
Pagie die daer stont / en was geschikt om
aen te houden) Vrouwen ende Heeren / want
anders en zoude hy den last niet gehad
hebben op de plaetse te blijven / gy en dorst
niet vzeeren / want zy en koomen hier niet
om

om eenig quaet te doen. Ende zoo veel
 is 't / al waard dat op hem weggerde /
 ende hy op u gram werde / uwe Stad en
 zonde u niet komen bezinnen. Nu booz-
 waer zepde de Koning van Spauien /
 hy is zeer wellekom / want hy doet ons
 groote eere aen. Hier en-tusschen passeer-
 den de ander twee duyzent Archiers / die
 zeer wel besien werden van ygelneen.

Hoe den Hof-meester van Jan van Pa-
 rijs eerlyken in quam met de hondert
 Staetpagien, ende eenen schoonen
 hoop Volk met Trompetten.

Het xxxij. Capittel.

N dat de Archiers ofte Schutters
 gepasseert waren / zoo quam daer een
 felsch Man / lang ende wel geformeert /
 die was gekleed in gulden stuc / met
 eenen stoc in zyn Hand / op een schoon
 graeuw haekenpe. Ende na hem quamen
 de hondert Staet Pagien van Jan van
 Parijs / gekleed in suweel Carmozijn /
 ende de wambepzen gestrikt met goude zeer
 rphelpt / gemonteert met grauwe Paer-
 den / bekleet met suweel Carmozijn / ge-
 lph de rokken van de Pagien / bezaept met
 Goud smee-werk wel dikke. Die qua-
 men supberlyken aen / zeer wel geordineert
 twee ende twee / ende 't was zeer schoon
 om te sien. Want zy waren uitgelezen
 ende hadden hay / zoo blank als souter gont /
 't welk hun lag en sloeg op hun schou-
 deren / zo waren zy wel weerdig besien te
 worden / ook waren zy van ver cheppen
 ende meenigte zoozen. De Jong vrouwe
 meynde boozwaer dat de geene die booz-
 deese Pagien reed / ware zonder enig
 twopffel Jan van Parijs / daerom stond
 zy over ende meynende hem te groeten
 met groote eerbewysinge / ende zoo deden
 ook veel Baronen ende Vrouwen; maer

die Pagie die veel wiste / werdens geware /
 ende zepde / Mijn Auf-brouwwe en ver-
 puzret u niet tot dat ik 't u zeggen zal:
 Want de geene die gy daer siet / is den
 Hof meester van mynen Heere / die deese
 weeke in het office is. Ende weet myn
 Vrouw dat hunder vier zyn die dienen met
 ter weeke ende na hem leyt hy de Staet-
 pagien. Daerom gaet hy besien hoe de
 Loguzen gereet gemaekt zyn. Doe quam
 daer een schoon bende met Trompetten /
 dewelke terstond gehoozt werden van de
 geene die in de Stad waren. Deze waren
 bedekt met gont smee-werk / ende hun peer-
 den ook totter aerden toe / ende daer wa-
 ren twaelf trompetten. In desen quam
 ook de Kapiteyn / die droeg een bantere
 van blaen taffetaf / ende daer in stonden
 geen Wapenen / van zorge dat menze moogt
 kennen. Gy was gezeeten op een schoon
 Paert / al bedekt met violet Damast be-
 zaept met gont smee-werk / ende was
 gekleet met het selbe koleur. Was het
 peert spytig zoo was ook zyn Meester
 die daer op zat. Ende na hem quamen
 duysent ende vyfshundert mannen van Wa-
 penen / rijckelyk opgezeeten ende gekleet:
 De pagie wees den Koningen ende vrou-
 wen alle de ordinantien / daer zy hun zeer
 af verwonderden ende zepde alle dat hy
 een Man was om alle de Wereld onder
 zyn subiectie te brengen.

Toe Jan van Parijs met groote triump-
 he quam in de Stad Burgos, ende
 voor hem een Ridder die zyn zweert
 droeg eene kostelyke, scheidde met
 600. Mannen.

Het xxxij. Capittel.

Ende als de Mannen van Wapenen ge-
 passeert ware / kwam daer een Ridder ge-

gekleed in een gulden sluk bezaept in den
 om-slag met Perlen ende Gesteente / die
 reed op enen grooten Hengst / bedekt
 met ten zelven / van dat de kouffe of zadet
 kleet was violet. Ten Cabbert van den
 vooz. Ridder hing ofte sierpe leeger dan
 d'ober-kleed van den Paerde / ende was
 geboedert met hermsjnen: deze droeg in
 zpuet hand een Swoert in deschepde / ende
 de schepde bedekt met gout-sme-werk.
 ende kostelijck gesteente. Doe riep de Pa-
 gie zoo zeere / dat hy gehoozt werd van de
 Heeren ende Vrouwen van den Pallezse /
 zeggende: Wel aen myn Inf-vrouw /
 siet daer is de geene die 't Swoert droegt
 van Jan van Parijs / zeeher hy zal ter-
 stond hier zyn. Ap lief vziend siet wel
 toe / op dat sy hem ons wel ten tijde wpsf.
 Wat zal ik doen zeyde de Pagine. Terstont
 daer na quamen daer by C. Waimen / ge-
 monteert op groutwe Hengsten / al van
 eenen happe / ende van gelpk harnas ofte
 kleedinge / al bezaept met gout-sme-werk
 langs de voozen / zoo dattet een fraep-
 ding was om te sien / want boven op de
 Steert-riemen van de Paerden stonden
 groote silbere bellen / die waren vast ge-
 maect met silbere keefenen al bergulder.
 Ende de Heeren die daer op zaten / waten
 zoo schoone / datze scheenen natureljcke
 Engelen te zyn / ende zy waren gekleet met
 rijkelijck stuwel karmozijn / gelpk de
 Pagine die voozen gepasseert waren / ende
 zy kwamen twee ende twee in fraech ordi-
 nie. De pagine zag Jan van Parijs ko-
 men / zoo riep hy de Waget zeggende: wel
 aen myn Inf-vrouw / nu sal ik u wijzen
 de schoone Christen Mensch ende den
 Edelsten die sy opt zaegt / dat in Jan van
 Parijs / siet daer beneden den geenen die
 een kleyn wit sorken in zyn hand draegt /
 ende eenen hals-bant van goude aen sinen
 hals / besiet hoe schoonen ende minlijcken
 personagie dat hy is. Het gond van sinen
 hals ring en beschaemt het holer van si-
 nen happe niet. De Waget was zeer b'hy

de van de redden ble de pagine hier zeyde:
 Zoo kwam Jan van Parijs / zeer rijk-
 elijck gekleed weezende / ende by hem had
 hy zes Lakken / die aen elke zyde / in
 goude Lakken-gekleed. Als de Waget
 hem gewace wterde / zoo wert zy terstont zoo
 root / dattet scheen dat 'er byer haet nyt den
 aensicht sloeg / zoo werd zy heel bevan-
 gen. Als de Koning van Nobarze dit
 gewaer werd / datwede haer hand toe.
 Zoo bedwong zy haer ten besten dat haer
 mogelijck was. Ende als Jan van Pa-
 rits recht vooz haer was / ende na by / zoo
 rephke zy hem een fraech bevallycke wupbe-
 die zy in haer hand had / ende grooede
 hem minnelijck. Als Jan van Parijs zag
 dat zy zoo schoon was wert hy gewont twee
 den schicht der klesde. ende nam de wupbe /
 daer na dede hy reberentie / en bedankte
 de Inf-vrouw. Doe liep hy vooz by /
 en zyn Volk hem na. De Koning van
 Spanjen was blijde van de schoone ont-
 halinge die de Jong-vrouw hem gedaen
 hadde / zonder daer af van ymand gewaer-
 schout te zyn / zy seijden alle dat de Jong-
 vrouw seer eelijcken gedaen had / ende de
 Jongeling noch beter. Maer hier af en
 was de Koning van Engeland niet seer
 blijde / want hy dacht in syn herte / dat
 hem dat soude mogen strekken tot eenige
 schaden en schande. Met tegen-staende
 hy moestet lijden / ende hem selve be-
 dwingen / soo 't hem best mogelijck was /
 om sijn eere te bewaren. Als nu Jan
 van Parijs in gekomen was / alsoo ghy
 gehoozt hebt / kwamen de vijf-hondert
 Waimen van Wapenen van de Artier-
 garde / dewelke achter gebleven waren /
 om te werten of Jan van Parijs ter van
 doen soude hebben. De Heeren ende Wou-
 wen waten seer verwondert / soo veel volks
 te sien / ende de Jong-vrouw / seide:
 O Godt van den Hemel / sijder noch
 kriegs leden? Mijn Vrouw / seide de
 pagine / het is de acht hoede van onsen
 Heere / dewelke vijf-hondert zyn gelijck

de geene die boozen gepaffect zyn. Sy myn-
Ede/ zepde de Koning van Davazre/
het waer quaet twiff maecten tegen zul-
ken Man/ ik geloobe dat in de Wereld
zoo veel rijchdoms niet en is/ als wy heden
gesien hebben. Want eer dattet al gepas-
stert was/ zoo wast drie of vier uren
naer noon. **D**e Vrouwen quamen booz
de Koning/ hem biddende dattet hem
beliefde Jan van Parijs te doen halen/
ende de Koning beloofde haer dat hy pe-
mand zenden zoude.

Hoe de Koning van Spanjen de Grave
van Quarien, met noch een Baron,
zond aen Jan van Parijs om hem
ter fceften te nooden.

Het xxxij. Capittel.

De Koning van Spanjen riep den
Grave van Quarien/ ende renen an-
deren van zyn Baronen/ ende zepde
tot hun: Gaet heenen tot Jan van Parijs/
ende groetec hem van mynent wegen/ ende
zegt hem dat ik ende de Vrouwen hem
bidden/ dat hem beliehe in ons Daleys te
komen om de Feest te beginnen. **T**erfiont
fchepde de Grave met zyn gezelschap om
de boofschap te doen/ ende als zy quamen
in 't Quartier ofte wijk van Jan van Pa-
rijs/ vondenze de straten alle becraben
ende fierck gemacht met goede **D**oep
boomten/ en met een groot getal Volkis
van Wapenen die dezelve bewaerden/ al
gerust als om te bechten. **Z**oo bonden zy
de Wachters van den eersten **D**oer-
boom/ dewelke hun vzaegden wien zy
aengingen. **W**p zyn zepde de Grave/
van des Konings van Spanjens Vol-
ke/ dewelke ons zend aen Jan van Pa-
rijs. **I**s hier eenig Hertog ofte Grave?
Ja 't certepn zepde de Grave van Quarien.
Hu komt dan binnen met u gezelschap.

Dien gingen zy binnen/ ende zagen de
straten behangen met kostelike captsferve.
Ende als zy waren booz 't Logijs van Jan
van Parijs/ zo bonden zy groote menig-
te van Volke van Wapenen/ die hadden
alfen of protiffaen in hun handen/ als
om te bechten/ ende daer stont de **H**op-
man booz de Poorte van 't Logijs in zeer
ijckelijken faet. **D**e Grave van Qua-
rien vzaegde hem/ ofte hy Jan van Pa-
rijs zoude mogen fpreken. **W**ie zyt gy/
zepde de Capiteyn. **I**k ben de Grave van
Quarien/ den welken den Koning van
Spanjen last gegeven heeft/ dat hy Jan
van Parijs zoude komen fpreken. **K**omt
volgt my met uwen Volke zepde hy.
Als zy nu in den eersten zale gekomen wa-
ren/ dewelke zeer groot was/ ende ront-
om met **C**apjten behangen met een gul-
den fluk met hooge lijsten/ met grooten
Persnagien van de destructure van **T**open/
en als zy een poze hadden staen fien/ quam
de boorz. **H**opman ende zepde tot hem:
Zyt noch een weinlg/ want ik en
hebbe niet mogen binnen komen/ om
dies wille dat men raed houd/ zoo en
zoud' ik aen de deure niet derben floppen.
Als zy een luttel vertoert hadden/ zoo ge-
voot de Capiteyn dat men de deure openen
zoude. **Z**oo ging hy derwaerts/ ende
fepde met hem den Grave van Quarien/
ende zyn gezelschap. **D**oe fprak den **H**op-
man tot eenen van de Kamerlingen/ ende
zepde tot hem/ dat de Grave van Qua-
rien Jan van Parijs fpreken woude. **I**k
ga de Cancellier roepen zepde de Kamer-
ling/ die zal met u fpreken. **Z**oo floot
hy de deure/ ende ging den Cancellier ha-
len/ den welke hy mede vragt. **E**nde
als hy tot hun gekomen was/ zoo vzaegde
hy hun wat zy hebben wouden. **W**p wil-
en Jan van Parijs fpreken/ zepde de
Grave/ van des Koning van Spanjens
wegen. **H**oe zepde de Cancellier/ is hy zoo
zeer ziek dat hy niet en zoude tot hie toe
komen? **C**ertepn gy en
zoud

zoud hem niet mogen spreken / daerom
 en dast gy hier niet wachten. Als de
 Grave ende zyn gezellen deze antwoorde
 hoorden / waren zy zeer verbaest / ende
 daerom maekten zy hun wederom weg /
 zoo haest als zy konden. **D**e Vrouwen ston-
 den aen de vensteren met grooten getale
 wachtende op de komste van Jan van Pa-
 rijs. Ende als zy zagen dat de Grave zon-
 der hem quam / zoo waren zy miszoulig
 ende droeve. Daen zepde de Maget tot
 den Koning haen Vader: **O** myn Heere
 wy en zullen dezen fraeye Prinse niet sien.
 Want siet hier komt de Grave van Qua-
 rion / dewelke hem niet mede en dengt.
 Als de Grave in de Sale gehomen was /
 zoo quamen zy alle om hem / om te luyste-
 ren na de Antwoorde die hy doen zoude.
 Zoo vertelde hy hun hoe de straten ber-
 stecht waren / ende de wachters den in-
 gang bewaerden. Doozwaer zepde de
 Koning hy zoude subtyl zyn in de Gou-
 loge / die hem zoo wel op zyne hoede hou-
 den. Daer na vertelde hy hun hoe de stra-
 ten behangen waren / met zeer rpkelphie
 tapijtscepe / ende hoe zy gehomen waren
 booz zyn Logijs / daer zy hadden gebonden
 den Popman van de Gaarde in rijcken
 staet / dewelke ons gelepd heeft in een
 Sale getapijt met de kostelijste tapijtscepe
 die men opt zag / want daer en was niet
 veel dan Goud-djaet ende silber-werk
 toe / ende daer in stond betrokken de
Capiteyn van Crepen met groote perso-
 naglen al gemackt van sijn gont / ende
 van zijde ende het was geleden 't vieren-
 deel van een upre terwylse dat de Cap-
 teyn was gegaen tot de poorte van de Ka-
 mer van Jan van Parijs / aen dewelke
 hy niet en doozte kloppen / ende wy hebben
 gebept tot dat yemand de deure op gedaen
 hadde / maer den Capiteyn die daer wel op
 merkte / zag eenen van den Kamerliuzen
 aen de Poorte / zoo heeft hy ons gelepd aen
 de Deure / ende zepde: **M**ijn Heere Kamer-
 ling / siet hier is de Grave van Quar-

on / den Welken de Koning van Span-
 sen zent / om te spreken met Jan van
 Parijs. Nu blysc hier / ik gaet den Can-
 cellier zeggen / dewelke quam : ende
 draegde my wat ik woude. **I**k zepde
 hem / dat den Koning my hadde ge-
 zonden / om te spreken met Jan van
 Parijs / ende hy antwoorde: **H**oe ; den
 Koning is hy zoo sijk dat hy niet en kan
 siomen zeggen wat hy begeert : Certeyn
 gy en zout hem niet mogen spreken. Zoo
 hebben wy verbaest geweest / ende tersint
 zyn wy wedecom gekeert / om u de ant-
 woorde te zeggen. **D**e Koning van En-
 gelaud was hier af blyde / denkende dat
 hy niet zoude komen ter seeste: **M**aer hy
 dedet / waer of hy droeve was / alsoo gy
 zult hoozen. **D**oe zepde hy / en hadde ik
 nu niet wel gezept / dat hy de mane in 't hooft
 hadde / ende dat hy zotagtlg was / ende
 waer 't dattet my toestond te doen / ik en
 zoude hem niet meer bidden. Doozwaer
 zepde de Koning van Weragon / ik dat de
 Koning my wil gelooven hy zal hem gaen
 gelepden / ende ik zal met hem gaen. **D**aer
 mag dat letten / aen-gesien dat hy zoedelen
 staet heeft / ende dat hy gekoomen is in zyn
 staet tot een zulkien seeste / zoo en behoort
 men daer inne niet te aensien eenigen ordi-
 nantie. **D**e Vrouwen waren blyde van 't
 geene dat de Koning van Weragon gezept
 hadde / daerom dankten zy hem zeere.

Hoe de Koning van Spanjen vergezel-
 schapt zynde met de andere Konin-
 gen, ging Jan van Parijs nooden,
 ende hoe de Koning van hem ont-
 faugen werde.

Het xxx. Capittel:

Voerwaer / zepde de Koning van
 Spanjen / het is beter dat men tot
 hem gae / ende ik en kan niet gelooven
 het en is een wijs Man. Daerom zal

Ik gaen bestien / ofte ik hem zal kommen
mede brengen / ende geloof u dat het aen
mij niet gebreken en zal / hy en zal de
Dronwen komen seesterten. Ik zal gaen
met u / zeyde de Koning van Arragon
ook zoo zeyden 't alle d'andere. De Ko-
ning van Engeland om te doen als een
goed knecht: die zeyde / Certejn myn
Heeren zoo zal ik ook / want wy zyn lan-
gen tyd te zamen gekomen / zoo zal hy des
te lieber komen / want ik had hem al-
reede genood ende vermaend dat hy hier
komen zoude. 't Is wel gezeyd / zeyde
de Koning van Spanjen: Wy zullen
gaen myn Soone ende ik / ende gy zult
blyben om de Dronwen gezelschap te hou-
den / zeyde hy tot den Koning van Arra-
gon ende van Nabazte / ende meer andere
Baronnen / ende ook om Jan van Parijs
eerstker te ontfangen: Want ik meynde
dat hy komen zal om mynen wille / ende
ter liefden van mynen behouden Soone /
dewelke met hem gekomen is / alzo
hy zeyd. Alzo scepden beyde de Konin-
gen van daer met schoon gezelschap. Ende
als zy waren aen den eersten ren-boom /
ende zagen dat de straete sterck gemaakt
was / zoo waren zy daer af verwon-
dert. De Koning zeyde tot de Wach-
ters / myn vrienden / wy willen gaen
spreken met Jan van Parijs / is dat
gy Goylof hebt om ons in te laten. Wie
zyt gy? zeyde de Dooxtier. Ik ben de
Koning van dezen Lande. Vergebet
mij Heere / want ik en kende u niet: A-
en is geen ding besooten / want wy heb-
ben het al by bevel. Ende de Koning
die woude in-gaen dooz de vinkent maer
de Dooxtier en woude niet gedoogen / maer
hy dede hem de Doozte open / ende zy gin-
gen inne / ende noyt en werd de Doozte
gestooten / tot dat de Koning van Span-
jen ende zyn gezelschap binnen was. Doe
waren deze twee Koningen verwondert
als zy over straeten gingen ende zagen zoo
schoone Capiterpe / want het scheen een
Paradijs te zyn om de groote geneuchte
die daer was. Ende zy waren vol getwa-
pent Volk / welke geen gelaet en mach-
ten om hun te ontwapenen. Ende als
zy gekomen waren booz 't Hoghs / zoo
vonden zy den Kapitejn van der Guarde /
dewelke een wonderlijch frisch Man was /
ende in zeer rijckelijken staet ende de
Koning zeyde: Heere / zullen wy Jan
van Parijs wel mogen spreken? Wie zyt
gy / zeyde de Kapitejn? Ik ben de Ko-
ning van dit Land ende siet hier is mijn
behouden Soone de Koning van Engeland /
zoo willen wy Jan van Parijs wouden
dat hy ter Doozst come. Heere / zeyde
de Kapitejn van der Guarde / en belgt
u niet / want ik en kende u niet: maer
ik kende de Koning van Engeland: A-
Heere en is geen ding gestooten / daerom
zal ik booz u gaen om u te geseyden. Doe
ging hy booz / ende de Koning van
Spanjen / die den anderen Koning by
der hand hadde / die volgde na met groot
getal van Vaender Heeren. Als zy waren
in de gemeene Zake / zoo verwonderden
zy hem van de kostelijckheij der Capiterpe
die daer waren. Terstond ging de Ka-
piterjn kloppen aen de Kamer van den Gade /
ende zeyde tot eenen van de Veurwaer-
ders dat de Koning van Spanjen ende
van Engeland aen de Doozte stonden /
eene woude hunnen Heere spreken. Doe
ging de Cancellier uijt der kameren / ver-
gezelschapt met vyftig Baronnen in zeer
schoonen staet / onder welken waren de
Vertogen van Orleans ende van Bour-
bon / ende meer ander Vertogen ende oude
Gzabin: want alle de jonge Prinzen /
die hielt Jan van Parijs by hem / tot in
getale van hondert toe / alzo gy hier
vooren gehoozt hebt. De Cancellier ont-
fing de Koningen van hun gezelschap eer-
lijken. Doe zeyde de Cancellier tot den
Koning: Heere wat komt gy hier doen /
gy die zoo groote tydkoninge hebt in u
Valeijs? Zijt welckome in uw's zelfs
Landschap. Certejn (zeyde hy) ik en
zoude

zonde my niet konnen onthouden / ik en
quamme Jan van Parijs bezochten / ende
hem voodden / dat hem beliede te komen
op myn Paleys ende het zyne / ende be-
zoeken de Vrouwen die na hem zeer groot
berlangen hebben. Daerom bid ik u dat
gy maekt dat ik hem spreke / is 't mo-
gelijk. Doozwaer het is wel om doen
zepde de Cancellier / deg hem den Koning
bedankte: Nu komt dan Heere / zepde
de Cancellier / ik zal u den weg wijzen.
Doe leyde hy hem in de Kamer van den
Kaede / dewelke al behangen was met
root Sarsijn / gestikt met Loope-
werk van Goude / den Hemel ende de Bloer van
den zelven. Daer na quam hy kloppen
aen de Kamer van den secreten Kaede / daer
Jan van Parijs was / in den manieren
als volgt: In den eersten de Kamer
den Hemel en Bloer was behangen met
groot Pluweelen sukken / met groote
Personagien van goude / kostelijken ver-
clert met peerlen / daer in stond gezocht
het Oude Testament. In den hoek van
de Kamer stouder eenen hogen Zetel met
drie trappen / bedekt met een kostelike
goude Pelle / ende daer boven was een
zeer rijkelijks Pavilioen / gemaekt van
Gout smee-
werk beset met een groot
getal van goude Kretkens / daer aen
hingen Diamanten / Robijnen / Sma-
gaden / Saffieren en meer andere dierba-
re Steenen / die wonderlijken glans ge-
uen. Jan van Parijs ende zyn Edel-
heden waren alle t'zamen gekleed met
gouden laken / zoo rijkelijc dattet won-
der was / bezonder Jan van Parijs / die
hadde eenen zeer rijkelijken Hals-
ring / die Deur-
waerder quam ende opende de Pooze / om
te sien wie daer klopte. Zoo vout hy den
Cancellier ende de twee Koningen / die
zepden totten Deur-
waerder / Wat doet
u Meester? myn Heere / zepde de Deur-
waerder: hy konter met zyn Baroenen
Niet hier is de Koning van Spanjen /
zepde de Cancellier / die konnt hem be-
zoeken. Ende alsoo de Cancellier met de
Koningen binnen zoude gaen / zoo blef
hy op zyn knien voor Jan van Parijs /
zeggende: Heere / hier in is den Koning
van Spanjen die u komt groeten. Als
de Koning van Spanjen / hem zag in
zoo grooten Criminge / neigde hy hem /
ende bewees hem ere. Ende als Jan
van Parijs hem sag / soo stont hy op tye
sinen Zetel / ende quam hem omhelsen /
zeggende: Heere Koning van Spanjen /
God behoede u ende u Edel geselschap
en uwen behouden Zone / het en is niet
lange dat wy sijn gekomen / komt sitten.
Doe nam hy hem by der hant ende leyde
hem by hem te sitten. Daer na zepde
hy totten Koning van Engeland: Drent
plaetse waer dat u belieft. De Baroenen
van Jan van Parijs deden d'ander sitten.
Ende als pegelijc geseten was / soo sprak
de Koning van Spanjen in deser manie-
ren: Jan van Parijs ist dat ik u anders
niet en noeme / dat behoord my vergeben
te worden / want u Volk en heeft ons
uwe Optels niet willen noemen / noch
cans gy zyt welkom in dit Land / welc
open staet tot uwen gebode. Grammer-
cys zepde Jan van Parijs. Ik bid u /
zepde de Koning / dattet u beliede ons
dese eere aen te doen / dat gy komt tot
in 't Paleys de Vrouwen besochten / die
fer na u verlangen ende daer suldy bin-
den den Koning ende de Koninginne van
Aragon ende de Koning van Navarre
ende van Poyngael / ende veel groote
Vrouwen ende Baroenen. Ook en sul-
dy niet soo eerlijken gettacteret noch ont-
fangen worden alsoo u wel betaemt / maer
schoone ende eerlijke. Jong vrouwen
zonder / die u blide gelaet tonen sullen.
De lieden van den Koning van Engeland
waren al verbittert van de groote ootmoe-
digheit ende liefde die de Koning van
Spanjen / Jan van Parijs betoonde.
Doozwaer / zepde Jan van Parijs / gy noch

de Vrouwen en zyt niet te verachten: Zo zullen wy een collatie doen / ende dan zullen wyze gaen bezoeken.

Hoe Jan van Parijs dede brengen alle soorten van Speceryen ende Confituyren, ende menigerhande Wynen, ende hoe hy na des Koning van Spanjen Paleys ging.

Het xxxij. Capittel.

Tersfond brachten zy Speceryen ende Constituren van alderhande soorten, in groote koppes van Goude ende dierbaer Gesteente. Daer na menigerley wyppen / daer de Koning heel af betwonderd was. Als zy gecollacht hadden / zoo zepde Jan van Parijs tot den Koning: Wel aen / gaen wy / alst u belieft. Doen nam hy de Koning by der hant / ende seiden hun op den weg. Als hy gekomen was aen de poorte / doe zepde hy tot den Kapiteyn van der Garden / dat hy niemant brengen en zoude van de Baroenen / ende de hondert Mannen van zijnder kleedinge. Tersfond maekte hem de boozzede Kapitein boozt niet hondert Mannen van wapenen om den weg te ruppen / want het gedrang groot was. De Vrouwen ende Heeren van 't Paleys waren alle misstooftig / als zy zagen dat de twee Koningen zoo lange upbleven: maect daer quam een Ridder zeer loopende / die quam zeggen: Wel op / maect u gereedt / want hier komen de alderfchoonste leden / ende zoo wel toegemaect / als opt op actryk waren. Doe hadden de Jonk-vrouwen zeer groote blydschap. De Koning van Aragon nam de Koninginne van Spanjen / ende de zyn Dochter werd geleyd van den Koning van Navarre / ende de Koning van Portugael nam de Koninginne van Aragon / ende de andere Prinsen namen

elk hun Vrouwen / ende sy seiden hun in Ordinantie. Doe gingen zyze sich komen van beyde dooz de Venstieren. Daer na seide hem een pegerlyk op zyn plaetse / ende zpden: En sie dy niet hoe hy de eere aen-neemt booz de Koningen / dat zy alle beyde hem leyden / en hy treed booze? Zeker hy is een Man van zeer hooge geboozte / ende hy en laet niet blyken dat hy in een bzeemt Land is. Doozwaect zepden d'ander / hy en is / want hy is overal de sterkste / 'c welk hem zulken moet geest. Certeyn / zepde de Jong-vrouw / die preusheyt die hy heeft / die boogt hem zeer wel / want hy is eenen regten spegel der schoonheyt. Ende doer quam de Garde inne / die al 't gezelschap groeteden / ende gingen vast by een staen in een Park / tegen eenen hoed van der Sale / zoo dattet scheen dat zy alle niet en bestoegen de plaetze van veertig Menschen.

Hoe Jan van Parijs ging zitten op de hoogste plaetze van de Sale met de Jonk-vrouwe, en van de propoosten die zy 't zamen hadden.

Het xxxij. Capittel.

S is Jan van Parijs gekomen tuschen den Koning van Engeland ende van Spanjen in de Sale. De Heeren ende Jong-vrouwen quamen in 't gemoete. Jan van Parijs groetede de Koninginne van Aragon / van Navarre ende van Portugael / daer na nam hy zynen Hoed van zynen hoofde / ende kuste de twee Koninginnen. Na deezen nam hy de Waget by der hand wel stoutelyk / ende kusteze minnelyk / zeggende: Ik danke u Suster van ulwer tegenwoozdigheyt. Sy werd root / en zy neygde haer. Daer na zepde Jan van Parijs tot zyn Baroenen: Gaet kust alle deese Vrouwen

Doutwen / wy zullen ons gaen rusten.
 Doe nam hy de Koninginne by der handt /
 ende zepde tot den Hertog van Nozman-
 dieu / de welke hy hem seyde / dat hy
 hem de Torghdoutw byengen soude. Sac-
 ging hy sitten op de edelste plaetse van der
 Sale die groot was / ende by sette hem
 in 't midden van de Koninginnen. Daer
 na zepde hy tot den Hertoge van Orleans
 zpien Heere: Blyngt my 't geene dat
 ik u gegeven hebbe / gy en zyt soo scha-
 mel niet / gy en neemt wel de beste plaetse.
 Hier af begost een pegeelsh te laggen.
 Daer na zepde hy oberluyt: Gy Hee-
 ren / neemt plaetse / want wy hebben de
 onse in - genomen. Doer begost hy te hou-
 ten metten Mager / alle de Koningen en-
 de groote Princen ende Doutwen soo seer
 na als zy mochten / quamen daer by om
 hun-lieden te hooren heuten. Ende ter-
 wijle zy spraken / zepde de Mager tot
 Jan van Parijs: Heere gy hebt niet
 u gebacht een schoone mache van Bolh /
 ende soo wel toe gemacht / als men opt-
 sag in dese contrpen. Wpy lief / zepde
 Jan van Parijs / ik heb dat gedaen ter
 liesden van u. Ende hoe (zepde de Ma-
 get / ende zy wert root) ter liesden van
 my? Ik sal 't u seggen / antwoorde hy)
 Ik heb hooren seggen / datmen moegen
 u Wyplost houden soude / ende hierom
 hore ik my presenteeren met mijnen staet
 ende Krijghs-lieden / om u eere te betwysen.
 Heere / zepde de Mager (al beschaemt zyn-
 de) ik dank u van uwen dienst. Doet en
 seegdy soo seer lachen als de Heeren en
 Doutwen loegen om de vzaegen die hy daer
 dede. Doe zepde de Koning van Spa-
 nyre tot den Koning van Spanjen:
 Woorby desen Man wel den welken
 myn Cousyn utwe behouden Soone lachte
 ende zepde / dat hy onderwypen woorden
 sprak gelijk een Dot. Woorwaer ik ge-
 loobe dat hy niet endoet / maer hy septe soo
 bedekelijh / dattet niemant en kan ver-
 staen / soo woude ik wel dat wyse hem de-

beden nytlekken. Ik woude oock wel zepde
 de Koning / maer ik heb angst dat hy
 des hem belgen mocht. Want om myn ge-
 loobe 't is de beballijste creatuyre die ik
 opt sag / daerom waer 't goet dat men hem
 dede dzyken / zepde de Koning / maer wy
 souden soo niet konnen doen / alsoo hy ons
 gedaen heeft / maer hy en sal noch niet
 wech repfen daerom begere ik kennisse
 te hebben met hem.

Hoe de Koning van Spanjen een Ban-
 ket dede brengen, ende van ver-
 scheiden t'samen koutingen.

Het xxxvij. Capittel.

Her-en-tusschen dede de Koning een
 Banket brengen / 't welk haest
 gereedt was / ende de Hof-mestier quam
 vzaegen een van de Baronnen van Jan van
 Parijs / hoe men hem soude te dzyken
 geben. Bertoest (zepde die) ik gae den
 geenen halen die hem dient. Ende ging
 den Hertog van Nozmandpen seggen dat
 men woude Wijn schenken. De Hertoge
 clep den Schildt-knecht / ende zepde hem
 dat hy soude gaen halen de koppes om te
 dienen. Desen riep twee andere Schildt-
 knechten tot hem / ende de koppes hebben-
 de / quamen zy die presenteeren Jan van
 Parijs dewelke nam den zpen / ende
 gebood dat men de twee andere den twee
 Koningen geben soude / ende zepde: Laten
 wy dze eerst dzyken / de andere sullen
 dzyken als 't hun believen sal. Doe
 dzyk hy sonder beyden / ende gaf zpen
 klop de Mager / seggende: Houde daer
 schoon Lief / ik hebt u gezocht / ik weet
 wel dat gy u booz my niet ontsien en salt-
 Godt zegen my (zepde de Mager) daer en
 is geen saech. Hieromme albus soo dan-
 ke ik u. De Koningen / Herren ende
 Doutwen dzyken ende waren byelijh /
 en zy verwonden men hui seer dat Jan van
 Parijs

Parijs alsoo de eere aemraen boven alle be-
koningen/ die ouder waren dan hy. Als
het Banket gedaen was/ soo quanten de
koningen en Vrouwen by Jan van Parijs
om te hoÿen ende met hem te kouten. Doe
vraegde hem den Koning van Navarre:
Jan van Parijs/ myn liebe Vriendt
wat seg gy van onse nieu-gehonde? Certeyn
sepde hy/ niet dan alle deugt ende eere/
want my dunkt dat God haer volmaect
heeft in alle delen/ alsoo dat hy aen haer
niet vergeeten en heeft. Daerom en be-
hoeft zy niet dan eenen goeden Officier:
Ende wat Officier/ Heere/ sepde zy:
Du vraegt dat mynen Heeren/ om te
weten of zy hem u souden kunnen noe-
men. Op myn gelooft/ sepde de Koning
van Portugael/ uwe woorden zyn soo
zwaar om te verstaen/ dat wy die niet en
souden kunnen upt-drukken/ daerom bid-
den wy u dat gy hem ons wilt noemen.
Doozwaer sepde Jan van Parijs/ het is
een sake die licht om verstaen is: Want ik
geloofde dat zy van Hof-Meester/ van
Schlot-knechten ende van Secretarissen
wel boozien: Maer als dan eerst fael
hebben het vol brengen van alle haer
begeerte/ alse sal hebben eenen mach-
tigen/ rijken ende wijzen Man. Als zy
deese woorden verkonten/ soo begost een
peghelijc seet te lachen. Du wel booz-
waer sepde de Koning van Spanjen/
Heere gy weet wel wat den Vrouwen
gebrekt/ maer alle uwe woorden be-
hoeft men altoos een gloofse te maeken.
Ende daerom waer 't sake dat ik geen
soze en hadden u te vertoornen/ ik soude
u vraghen d' uytlegginge van sommighe
woorden/ die gy hebt gesepdt onder-
wegen tot mynen behoude Sone. Cer-
teyn/ sepde Jan van Parijs/ vraegt al
wat u belieft/ want geen ding en zoude
my kunnen misghagen. Met oozlof dan/
sepde de Koning van Spanjen/ ik sal u
een zeggen. Myn Dochters Man van
Engelandt heeft gesepdt/ dat als gy

quaemt op een tydt datter regende/ soo sep-
de gy hem/ dat hy die een koning was/
behoofde zyn volk hupsen te doen dragen/
om hem te bewaren tegen den regen. Zoo
en kant ik niet verstaen/ hoe deese hupsen
souden mogen gaen/ ofte wie die dragen
soude. Jan van Parijs begost te lachen
en sepde: Seker dat is goet te verstaen/
waert sake dat gy geweest had ter selver
steede: Want gy mocht wel Exempel
nemen aen my ende aen myn Volk/ want
wy hadden mantels ende half-kappen/
midsgaders onse Leerssen die ons bewaer-
den tegen den regen. Ende alst schoon
weder was/ soo leyden wy die op onse va-
humulen/ ende dat zyn de hupsen daer
ik af sepde tot uwen schoon-sone/ dewelke
nat was hy ende sijn volk/ als oft zy
hadde geblonst geweest in de Riviere. Wa/
ha/ seide de Koning/ gy zegt waer:
Daerachtelijc (zeide de Koning v u
Portugael/ den Koning van Spanjen
in zyn Ooze) deese en is soo sot niet als
uwen behouden Soone seide/ maer hy
heeft een schoon levendig verstand na s-
nen ouder. Doch soude ik u geene een
ander ding vraghen/ seide de Koning
van Spanjen/ waert uwe beliefde. Dat
is/ op eenen anderen dag/ soo sepdet gy
hem dat hy sijn Volk geen bruggen deede
vraghen oft voeren om ober de Riviere te
passeeren. Dat en behoeft geen groote
uytlegginge/ want het is van de selve
gelijc d' eerste. Het is waerachtig dat
wy ober dese zijde Daponne op een tydt
souden een kleyn Riviere/ seet hol ofte
diepe ende snel/ ende de Koning van En-
gelandt ende sijn leden/ die qualijc gemon-
teert waren/ die gingen daer inne om
dooz te gaen/ waer af datter wel t'festig
berdronken van de geene die qualijc opge-
zeeten waren ende ik passeerde na met
mynen Volke/ en die en hadden geen
sekel. Ende als wy waren gepasseert sa-
dede mij den Koning sijn slachten van
sijn volk dat berdronken was. Ende ik
seide

sepde hem dat hy behoorde een Brugge te doen na dragen om hun dooz 't water te doen passeeren behouden lijfs. Dat is te seggen goede Vreeden / also hy sag dat de mynne waren / dewelke geen iersel en brengen. Ik meynde dat hy 't wel verstaen soude hebben. Doozwaer zepde de Koning van Nabarre / gy gabet hem wel te verstaen. Wel aen nu gy ons soo veel gesept hebt / sepde de Koning van Spanjen / so bid ik u dat gy ons 't derde verstaet / ende meer en sullen wy u daer af niet spreken. Ik heb u gesehd / dat alle 't geene dat u bekeft / dat bekeft my / daerom en machte daer af geen zwaerigheyt. Ik bid u dan / zepde de Koning van Spanjen / dat gy ons verstaet hoe gy verstaet 't geene gy hem zepdet : Dat uwen Vader wijlen was bekomen in dit landt geleden vijftien Jaer / ende hadde een Eynde vogel eenen strik gesehd ende dat gy quaemt om te sien oft de Eynde gebangen was. Daer af zepde Jan van Parys / en berispe ik den Koning van Engelandt niet / want het is zeer zwaer om te verstaen. Ende nochtans na dien dat het op de redenen komt / soo bey ik te vreden dat ik 't u verstaen sal. Nu verstaet watter is : Het is waerachtig dat het wel omtrent vijftien Jaeren geleden is dat de Koning van Frankryk myn Vader zaliger quam in dit Landt / om 't myn wederom te stellen onder uwe gehoorsaemheyt / ende den Veger op te staen die die Koninginne u Myns vrouwe belegerde. Ende als hy wilde wech reysen / soo gaest gy hem alle beyde uwe Dochters om die ten houtwelcke te besteden / dar hem dat goedt waken soude. Ende hy antwoorde u dat het zyn soude aen my : Ende dit is den strik / ende siet hier / dit is de Eynde / die ik ben komen sien / of zy niet gebangen en is.

Hoe Jan van Parys met zyn Heeren ende Baroenen hun Klederen opsloegen, voor alle de Heeren en Vrouwen, om te toonen wie zy waren.

Het xxxix. Capittel.

NU alsoo haest als hy zyn redene gepredet hadden met den Koning van Spanjen / doe sloeg hy sijnen Rok op die was van binnen blaeww Fluweel / besaeyt niet veel schoone Gulde Leipen. Alden Koning ende de Koninginne van Spanjen deese sagen / soo kintelden zy alle beyde neder dooz sijn boeten met hun Dochter / ende zepde : O mogende Koning / om Godts wille soo believe u ons te vergeben onse misdaect. Want al 't geene dat gy gesehd hebt / is waerachtig / ende wy weten 't wel / ende den meesendeel van alle mynne Baroenen die hier zyn. Daerom ben ik te vreden sulke straffinge ontfangen als u belieben sal my te zeten. Ende aengaende dese onse Dochter / soo weet ik wel dat zy niet waardig en is u toe gehoegt te worden / maer van nu voort so leber sike u / om haer ten houtwelck te geven die 't u belieben zal / ende hem te geven 't best van mynen Koningryke. De Koning Jan hie je op / ende bedankte se : Daer na seide hy tot de Maget : Myn Lief / gy hebt gehoozt 't geene dat uwen Vader ende uwe Moeder gesehd hebben : Wat segt gy daer af : want 't gaet u aen : Wilt gy den Koning van Engelandt hebben : Alderhoogste geboozen ende machtige Koning / ik wil houden van pinere op pinere 't geene dat myn Vader u gesehd heeft / want de eerste gelofte behoort u te binden : Daerom soude ik my booz gelukkig houden / waer de sake dat ik hadden eenen van uwen Baroenen. Nu segt hem dan wien gy begeert / want hegelijk dydele sijn Wapenen onder zynen Rok. Toen bede

dede de Koning Jan op-staen de Klee-
deren van de booz-zepde Baenderheeren/
't welk seer schoon was om sien. Toen
liepen hem kennen de Gubste die in Span-
jen hadden geweest mit den Koning
wijlen/ gelijck als de Hertog van Cle-
ans van Barbon/ ende meer andere. De
Koning Jan vragde wederom de Ma-
get: Hebt gij u bedacht wien gij heb-
ben wilt van desen/ oft wilt gij daer op
noch denken? Hoog-gebooren Heere
(zepde zij) mij en behoort niet toe te hiesen/
maer de geene die u belieuen sal/ sal mij
belieuen/ achter-begolende de belofte die
mijn Heer Vader den uwe dede. Ik booz-
waer/ gij zijt loos Wijs/ zepde de
Koning Jan/ na dien dat gij wilt hou-
den de belofte van uwen Vader: dat is te
seggen/ dat ik schuldig ben te houden
de belofte die mijn Vader dede: Dat is/
dat gij sout zyn mijn getrouwt wijs. Die
begolten zij alle te laggen/ behalve de
Engelsche. Nu wel aen zepde de Koning
Jan/ in goeder trouw/ soudet gij wel
willen mijn Wijs zyn/ waer 't sake dat
het uwen Vader woude/ ende dat ik daer
in consentere? Here/ het is een vrage die
geen antwoorde en behoeft/ want gij
mencht wel weten/ dattet geen ding eer
Werelt en is dat ik soo geerne hadde. Nu
dan mijn Lief/ ik ben te vreden/ ende
heloobe u mogen te trouwen metten wille
Godes/ ende uwer vanden. De Koning
van Spanjen ende de Koninginne dank-
ten hem/ ende de Koningen van Aragon/
van Portugael/ ende van Nabarre/ qua-
men hem vergiffnisse bitden/ om dat zij
hem de eere niet bewesen en hadden/ die hem
toe-behoorde. Heer Koning van Enge-
land/ zepde de Koning van Vrankrijk/
gij en behoort niet qualijck te vreden te zyn
om dese sake/ want zij was mijn ober wijs-
tien jaer. Derom so en heb ik niet wil-
len vreden de belofte van wijlen mijnen
Vader.

Hoe de Koning van Engeland weg
reysde wel droeve ende gestoort; als
hy zag dat de Koning van Vrank-
ryk hem hadde onttrokken de gene,
die zyn hert ende gepeyns in haer
gewelt hielt.

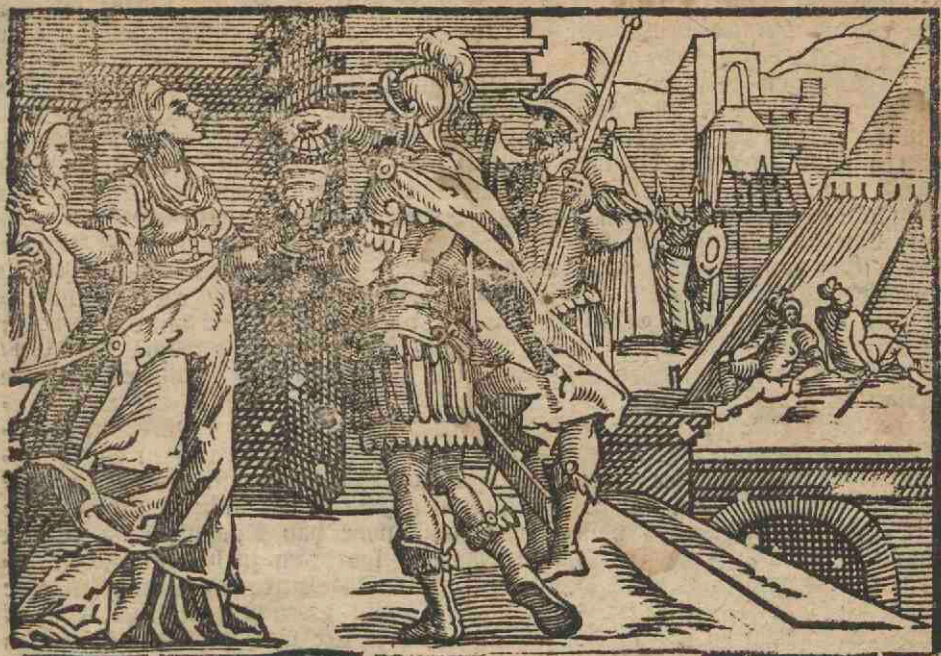
Het xl. Capittel.

De Koning van Engelandt dese din-
gen siende/ was seer verbittert/
ging upten Paleys/ sadt op te paerde/
ende reysde weg hy ende zyn Volk na
zyn Landt toe. Na den af-schept van
den Koning/ soo begost men groote volle-
sfeest te houden/ op 't Paleys/ ende in der
Stadt/ als men wist dattet was de Kz-
ning van Vrankrijk/ die de Dochter
troutwde. De Avond-maeltpdt was seer
groot/ ende zij werden gedient met veel
tusschen gerechten/ die upt de Kulkra
des Konings van Vrankrijk quamen/ al
in Silber-werk. De Maget was so blyde
datmen het niet en soude konnen vertellen
noch seggen/ daerom ober-loop ik het
ook om der hojtheit wille. Des anderen
daeghs smoggens sod sondt den Koning
Jan rijckelijck kleynobien aen de Ma-
get/ ende gouden Balselle/ een Cresooz
bol/ ende een Pauweloen gemacht van
Lellen beset met Edel Gesteente 't koste-
lijckste dat men opt sag/ ende hy sonde
zyn Snyders oit haer Kleederen te-mae-
ken op de Fransche mode/ booz haer ende
booz alle haer Anst-vrouwen:

Hoe de Koning van Vrankryk troude
de Dogter des Konings van Spanjen
in groote triumphe ende eere, en
haer Habyten op zyn Frans gemackt
werden.

Het xli. Capittel.

Den dag gekomen zijnde/ sod trou-
de de Koning Jan de Dochter des Kon-
ings van Spanjen/ in de Stad van
Burgos/ in 's Lands kleedinge upt
Des

genomen de Kzoone die de Koning Jan
 haer gaf / die zeer kostelijck was. De
 Feeste ende Triumphe laet ik passeren.
 Als den Abond quam / zoo zeyde de Kzo-
 ning Jan / dat hy niet slapen en zoude
 in 't Paleys / ende daerom werden de
 vrouwen geleyd in zyn Logijs met de
 Bypdt. Ende als zy zagen dat wonder
 dat daer was / zoo zeyden zy alle / dat de
 Maaget in een goede uure geboren was /
 dat zy zulken Prince getrouwt hadde /
 ende dat zy in hofter stond een sjaep man-
 gelinge gedaen hadde. Terwijlen dat de
 Vrouwen haer ontkleeden / zoo quam de
 Koning Jan / ende zeyde tot zyn Lief:
 Nu wel myn Lief en behaegt u niet qua-
 lyk / dat gy uwes Daders Paleys ge-
 laten hebt / Certeyn myn Heere / men be-
 hoeven my niet te vzaen / want ik en
 hadde noyt zoo volmaekte blydschap / als
 ik gehad hebbe dat ik hier bliue quam.

Ook zoo en is niet te gelyken 't Paleys
 van mynen Dader by dit Logijs: Maer
 ik zegge nog meer / dat ik u liever hebbe
 dan de gansche Wereld. Dit woort be-
 haegde de Koning wel / daerom zoo om-
 helsde hy haer / ende zeyde / Myn Lief /
 dit woord en zal niet vergeeten worden.
 Wel aen / wat suldy deze schoone Vrouwen
 ende Juf- vrouwen geven / dat zy so veel
 moeyten gedaen hebben om uwen wil?
 Myn Heere (zeyde zy) ik en weet niet.
 Ziet daer (zeyde zy) neemt deze schoone
 Koffers vol schoone Juweelen van gouden
 Taken / deylt die daer 't u goede dunken
 zal / want tot dien eynde zynze hier gebzagt.
 De Maaget knielde ende zeer ootmoedelijck
 dankte zy hem / maer hy hiesse terstond
 op / ende zeyde haer / dat zy 't niet meer
 doen en zoude / maer datze van nu vooz-
 laen hem toespreken zoude gelyk tegen ha-
 ren man. Wet en is geen reden zeyde de

Moeder. Ik begeert soo te hebben sepde lijk te zyn. Daer na settense op haer
hy ende hy hiet haer dat zy de knepodden Hoofst een seer kostelijck Cleraet / ende
ende Iudoele deplē soude onder de Vrouwen som haren hals werdt geleyt eenen hals-
wen ende Jonck-vrouwen. Daer na als ring van Goude / bedekt met Gro-
de Wypdet ontkleedt was soo glingense bynen ende Diamanten / ende daer
slapen / ende de Vrouwen ende Iuf vrou- stont in 't midden eenen Karbonkel-
wen gligen weg esk op haer plaetsē. steen / die groot licht gaf. Certwoyle dat
Doen quam terstont de Koning van mensē kleebe quam den Koning van
Frankryk / den Welken den tydt seer Spanjen / van Portugael / van Pa-
lang viel dat de Wypdet ontkleedt wierdt. vaxre ende van Arragon / dese honden
Doen leyde hy hem by de geene die hy be- kroning Jan by zyn Vaenderheeren /
milde hoven alle Creaturen / ende en had- zoo groeteden zy hem / ende hy onthael-
de geen ongeluck / want het was de mi- dese vrendelijck. Daer na vragden zy
lijkste / de dootmoedigste / de schoonste / hem / hoe 't met hem was. Seer wel /
de wiffse / de rechtbaerste / endede beste gena- ende ook suldp uwe Dochter feitsch ende
merste / die ter Werelt was. Wie weet gesonde vinden. Wy sullense gaen besoe-
de geneugte ende vzeugt die zy hadden. ken by uwen oorloobe zepden de vier konin-
Aldus soo bezorde huse die Nacht mee- gen. Ik sal dan met u gaen om te hoo-
eenen schoonen Sone / die namaels werde ren wat zy u seggen sal. Ende als zy bin-
Koning van Frankryk. Ende des an- nen gegaen waren in de Kamer / ende de
ronen daegs smorgens zoo stont Koning Koninginne van Frankryk also gekleedt
Jan op / ende ging hy zyn Baroenen / sagen / soo deden zy haer seer groote Ae-
die seer bljde waren van huns Heeren we- verentie / ende zy groete hem wederom / ende
gen / die hun eertijken beleyde. De to ude hem- keden bljde gesichte. Aldus
Vrouwen quamen die nieuwe Koninginne waren zy seer verwondert dat huse in soo
besoeken / die haer lieden blijdelijk ont- rijckelijken staet sagen. Doen zepde haer
sing. Ende alsoo als zy haer miendende de Koning van Nabarre al lachhende z-
te kleeeden / quam de Opperste klee- sijk Hoe Wvrouwe / zyn de Telpen oou Lpf
der van den Koning / ende sepde tot haer geklommen? Ja / sepdele lief Cousyn /
lieden knielende. Aljn Vrouwe en belgt maer daer is 'er noch veel meer van vinnen /
u niet / want hare Wvsestet moet he- die intimmermeer daer uyt komen en sullen.
den gekleedt worden op de Fransosche Als Koning Jan die verstont / zo was
mode. Bzēndt sepde de Koninginne van hy daerom zeer bljde / maer hy en liet het
Frankryk / kleet my doch alsoo / want niet blijken. Als 't al gereedt was doe
ik ben goet Fransosch / ende sal het zyn ging hy in de Kerke / die was kostelijck
al myn leven lang. Certont quamen behangen met Telp-bloemen / ende de Kro-
de Suppers ende kleeet maekers van kro- ning schonkse der Kerke ende alle de Oz-
ning Jan wegen / om de Koninginne namenten van den Gutaer / die grooten
gereedt te machen met groote neersig rghdom weet waren. at sonde ik u
hendt. Ende sy deden haer eenen rijke- meer vertellen / de Preeste duurde veertien
ghen keurs aen de gouden Karimo Tagen lang. Doe gaf Koning Jan
zyen Laken / ende daer, obet eenen rijckelijck giften den Koning ende der
Cabbært van stuwel / bezaeyt met Koninginne van Spanjen / zyn be-
gouden Telpen / seer schoon ende moop / houde Vader ende Moeder: Soo dede hy
dat zy met de schoonheyt die zy hadde / ook den Koning van Arragon / van
veter scheen Godtlijck dan Menschē-Portugael / ende van Nabarre / ende
hunne

hunnē Gyps-vrouwen / ende alle de Rid-lijck bedankte / ende zy wel te vreden-
deeg / als o dat een pegelijck hein hoog-waren.

Hoe Koning Jan oorlof nam aan zyn behoude Vader ende Moe-
der, ende van hunner komste in Vrankryk.

Het vij. Capittel.

Nam dat de Gypsloft gepasseert was / soogyt het u belgen mogt / soo en sderf ik
quam de Koning van Vrankryk aen u geen oorlof nemmen / om mijn Lief
totten Koning van Spanjen / ende tot weg te voeren. Hierom is 't dat u beliest
de Koninginne / in 't by-wesen van haer dat zy blybe / soo beveele ikse u / ende ik
Dochter zyn Gyps-vrouwē / ende zepde sal haer haren staet laten / alsoo als sulken
tot him / Liebe Vader / en gy liebe Moeder / Koninginne betaemt / want van uwē gor-
der / gy weet dat ik grooten last hebbe / de en wil ik niet dat zy verteere. Ik bid
om mijn Rijk te regeren / ende met my u / tracteert uwē Volk wel / ende wagt
den meesendeel van myn Baronnen hebbe / u bān die te verdrukken / soo sullen zy God
ende heb mijn Moeder alleen gelaten / de-vooz bidden. Als hy dese woorden sprak
welke ik weet groot verlangen heeft om soo weende de jonge vrouwē dat haer de
my te sien : Daerom is 't uwē belieste / gy tranen ober vielen / siende dattet met haer
sule my oorlof geben / ende duchtende dat geschapen was te blyben ende dat haer lief
weg

weg trecken zoude zonder haer. Hoozende
 de Koning van Spanjen 't geene de Ko-
 ning van Byzantryk hem had gzept/
 zoo antwoorde hy hem aldus: Liebe Zone/
 nabien u belieft heeft my deze eere aen te
 doen/ dat gy hebt genomen myn Doch-
 ter ten Wyfve/ zoo bid ik u/ dat gy haer
 niet en wilt verlaten/ want zonder uen zou-
 de zy niet konnen geduuren. Zoo bid ik u
 dat gy in dit Ryke wilt stellen zulke Ru-
 warts/ als ik believen zal/ want van nu
 hoozts lebere ik u het Koningryk. Myn
 Here zepde de Koning van Byzantryk.
 Ja bid u dat men nimmermeer hier af en
 fpyeke/ want met dit Koningryk ende
 met het myne/ zoo lange als gy zult leven
 zultp meugen doen/ dat gy wilt/ want
 zyt des zeker/ dat utwe Koningryk noch
 utwe goeden my niet en hebben betwek
 om utwe Dochter te nemen/ maer haren
 goeden name. Ende nademael dattet u
 beliefde is/ dat ikze inde leyde/ zo ben ik
 daer af blyde/ is zaek dat zy daer in wilt
 Conscntereen. Als de Koninginne van
 Byzantryk deze woorden hoorde zoo bleefze
 op haer knien hooz hem/ ende zepde: Myn
 Here/ waerom begeert gy myn con-
 fent? want op myn zoutwe ik en heb
 geene dan gelyk het utwe dat aenveert
 ende ik verzeeker u dat gy niet en zoud
 kunnen pet begeeren het en beliefde my.
 Want waer 't hy alzoo dat ik koste ge-
 weten al utwen wille/ na myn vermeugen
 zoude ik 't volbringen. Lange tydt sijn-
 den zy te zamen van deze schepdinge/ die te

lange zyn zonde om te vertellen. Ten lesten
 na veel rebenen/ gewoens ende verlan-
 gens/ namen zy oorlof d'een aen d'andere.
 Ende alles veerdig zynde dat ter repze dien-
 stig was/ zoo schepde de Koning van
 Byzantryk/ ende de Koninginne upt
 Spanjen/ ende deden zoo veel dooz hen
 dag-repzen/ dat zy in Byzantryk qua-
 men/ daer zy ontfangen worde in de
 gzoote Steden met gzoote eere ende trium-
 phe/ pynspalpk tot Parys/ daer de
 onthallinge die men hem dede/ zoo gzoot
 was/ dat het te lang zoude zyn om te ver-
 tellen: Want zeer gzoote cere wert hun lie-
 den gedaen/ ende den Heeren ende Baro-
 nen van Spanjen die hun Zoutwe had-
 den uptegelept gedaen tot Parijs toe. Alzoo
 bleven zy zes Maenden lang in Byzant-
 ryk/ ende binnen dezen tydte machten zy
 goede eiere. Daer na keerden zy wederom
 in Spanjen. Ende ten eynde van negen
 Maenden/ haerde de Koninginne eenen
 schoone Zone: Ende vyf Jaeren daer
 na gelag zy van eenen anderen/ welke
 wert Koning van Spanjen/ na de af-
 lyvigheyt van zyn Groot-vader. Ende
 den eersten werd Koning van Byzant-
 ryk/ na zynen Vader/ die leefde lang/
 hielt zynen Koningryk in goede vrees-
 de en eenigheyt. Daer na verscheyden
 zy uit deze werelt/ om te reizen in
 de eeuwige glorie des Hemels/ daer
 ik Godt bidde dat hy ons gracie toe-
 geebe dat wy daer moogen hoomen/
 die te A M E N.

F I N I S.

